

KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır.

Heydər Əliyev

DIPLOMAT

№ 30 (494) 08-14 Tebax, Avqust sal. il 2022

Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet

Rojnama heftename civakî û siyasî

Qiyməti:

40 qəpik

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!

Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sındırmış göy məscidləri.

Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əyər.

Səbähəddin Eloğlu

Səh. 2

Prezident İlham Əliyev "Ağsu Aqropark"ın fəaliyyəti ilə tanış olub

Səh. 10

Nêçîrvan Barzanî pêşwazî li Konsulê Giştî yê Almanyayê kir

Səh. 11

Hevpeymaniya Fetih: Tenê Barzanî dikare xitimandina siyasî bidawî bîne

Səh. 4

Müşfiq Məmmədli: Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərzaq təhlükəsizliyimizin möhkəmlənməsində mühüm rol oynayacaq

Səh. 18

В Казахстане прошла церемония открытия памятника академику Князю Ибрагимовичу Мирзоеву

Səh. 19

Премьер-министр: Власти Курдистана поддерживают диалог о восстановлении доверия между всеми иракскими сторонами

Səh. 3

Əziz Ələkbərli: "Qərbi Azərbaycandan deportasiya edilənlərin sayı 5 milyondan çoxdur"

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva İsmayilli rayonunda "Basqal" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu ərazisində apanlan və icrası nəzərdə tutulan tikinti-bərpa işləri ilə tanış olublar

Səh. 2

"Bir Gün Mahnıların qorxulu olmadığını anlayacaqlar"

Səh. 6

ŞƏRƏF XAN BİDLİSİNİN "ŞƏRƏFNAMƏ" ƏSƏRİ KÜRD XALQININ TARİXİ MƏNBƏYİ KİMİ

Səh. 5

13 Tebaxê li Goryaçiy Klyûçê şahiyek ji bo 158 saliya avabûnê vê bajarî hate derbazkirin

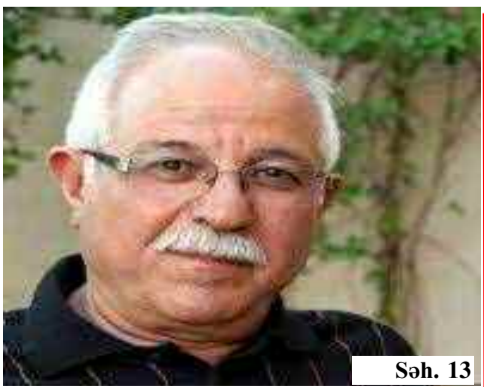
Səh. 7

Ji Ermenistanê heta Kazakistanê axîneke ji kezebê

Səh. 9

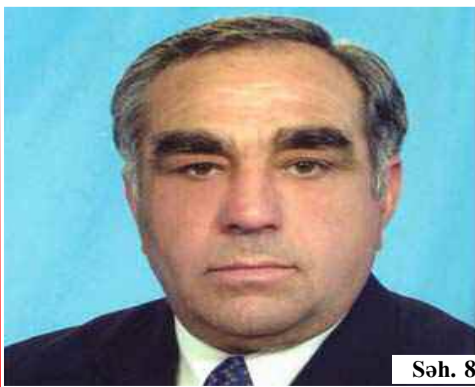
СМИ: член КСИР должен был получить \$1 млн за организацию убийства Помпео

Səh. 18

Səh. 13

Hiqûqa Serok Barzanî: Hiqûqa Pêwendiyên Beşên Kurdistanê û Partiyên Kurdistanê, Dijitiya PKKê...

Səh. 8

Sirguna - Nefîkirina Kurdên Qazakistanê

Səh. 13

Em dikarin ji PKKê aciz bin, lê nabe em li Sûri Kurda ji derve bihêlin!

Səh. 9

Bolton: İran gefeke mezin e û divê helwesta Washingtonê li diji Tehranê bihêztir be

Əziz Ələkbərli: “Qərbi Azərbaycandan deportasiya edilənlərin sayı 5 milyondan çoxdur”

Əziz Ələkbərli: “Təkcə 1948-1953-cü illər deportasiyası zamanı bu ərazidən 150 min nəfərə yaxın soydaşımız deportasiya olunub. 1988-1991-ci illərdə deportasiya olunanların sayı 300 min nəfərə yaxın idi. Ən böyük deportasiya isə 1918-1920-ci illər soyqırımı zamanı baş verib”.

Avqustun 3-də “Azərbaycan Qaçqınlar Cəmiyyəti” İctimai Birliyinin ümumi yığıncağı keçirilib. Səsvermə nəticəsində “Azərbaycan Qaçqınlar Cəmiyyəti” İctimai Birliyinin “Qərbi Azərbaycan İcması” adı ilə qeyri-kommersiya təşkilatına çevrilməsi - yenidən təşkili təsdiq olunub. “Qərbi Azərbaycan İcması”nın sədri, millət vəkili Əziz Ələkbərli rəhbərlik etdiyi qurumun yenidən təşkilatlanmasının səbəb və məqsədi, qarşıya qoyulan hədəflər və sair məsələlərlə bağlı “Kaspi” qəzetinə müsahibə verib.

- Əziz müəllim, rəhbərlik etdiyiniz QHT-nin yenidən təşkilatlanmasına səbəb nədir?

- 1989-cu il dekabrın 28-də təsis edilən və 33 il fəaliyyət göstərən “Azərbaycan Qaçqınlar Cəmiyyəti”nin əsas məqsədi sonuncu deportasiya zamanı ermənilər tərəfindən Qərbi Azərbaycandan (indiki Ermənistandan) vətəndaşlarına qovulan qaçqınlarımızın sosial problemlərini həll etmək, onların məskunlaşmasına dəstək vermək olub. Cəmiyyət bu müddətdə öz vəzifəsinin öhdəsindən xeyli dərəcədə gəlib. 44 günlük Vətən Müharibəsindən sonra isə Azərbaycan regionda hər kəsin hesablaşmaq məcburiyyətində olduğu bir reallıq formalaşdırıb. Bu reallıq siyasi, ictimai, iqtisadi, mədəni, mənəvi həyatımıza yeni abı-hava gətirib. Bu reallıq “Azərbaycan Qaçqınlar Cəmiyyəti” üçün də öz fəaliyyət istiqamətlərinə yenidən baxmaq zərurəti yaratdı. Cəmiyyətimiz bu günə qədər, əsasən, 1988-1991-ci illər qaçqınlarının problemləri ilə məşğul olurdusa, bu gün artıq qarşımızda daha böyük hədəflər – son 220 il ərzində Azərbaycanın tarixi torpaqlarında ermənilərin və onların havadarlarının soydaşlarımıza qarşı deportasiya, soyqırımı, etnik təmizləmə, bu ərazilərdə Azərbaycan mədəni irsinin və izinin məhv edilməsi siyasətinin ifşası, Qərbi Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması vəzifəsi durur. Buna görə də təşkilatın fəaliyyətini təkcə 1988-1991-ci illər qaçqınlıq tariximizlə məhdudlaşdırmağı deyil, son 220 illik tarixin Qərbi Azərbaycanda soydaşlarımıza qarşı saysız-hesab-

sız vəhşiliklər törədilmiş bütün dövrlərini və bütün insanlarını ehtiva edən “Qərbi Azərbaycan İcması” adı ilə yenidən təşkil etməyi məqsədəuyğun hesab etdik. “Qərbi Azərbaycan İcması”nı yaratmaqla, demək olar ki, biz son iki əsrdə indiki Ermənistan – dedə-baba yurdlarından qovulmuş insanların, onların varislərinin geriyyə qayıdışı uğrunda mübarizəsinə start vermiş olduq. Bu mübarizə həmin soydaşlarımızın tarixi-mənəvi haqqı təmin olunana qədər davam edəcək.

- Bu məqsədə çatmaq üçün hüquqi müstəvidə hansı addımlar atmağı planlaşdırırsınız?

- Hüquqi məsələlərin beynəlxalq müstəvidə həlli məqsədilə “Qərbi Azərbaycan İcması”nın strukturunda müvafiq bölmə yaradılıb. Zaman-zaman erməni vəhşiliyinə məruz qalaraq dedə-baba yurdlarından qovulmuş soydaşlarımızın hüquqlarının beynəlxalq müstəvidə bərpası, onlara qarşı cinayətlər törətmiş erməni millətçilərinin və Ermənistan SSR-in indiki varisi olan Ermənistan Respublikasının beynəlxalq müstəvidə məsuliyyətə cəlb edilməsi üçün əlimizdən gələni edəcəyik. İndiyə qədər bütün cəzalardan kənarda qalmış ermənilər, nəhayət, törətdikləri bütün cinayətlərə görə öz cəzalarını almalıdırlar. Harada yaşamasından asılı olmayaraq, istər Qarabağda olsun, istər İrəvanda, istərsə də başqa ölkələrdə.

- Ermənistan ərazisindən etnik mənsubiyyətinə görə kütləvi deportasiya olunan azərbaycanlıların sayı nə qədərdir? Bu barədə dəqiq məlumat varmı?

- Son 220 il ərzində Qərbi Azərbaycandan (indiki Ermənistan) etnik mənsubiyyətinə görə qovulan və dünyanın ən müxtəlif ölkələrinə səpələnən, o cümlədən Azərbaycanda məskunlaşan Qərbi azərbaycanlıların, onların varislərinin sayı bu gün 5 milyondan çoxdur. Təkcə

1948-1953-cü illər deportasiyası zamanı bu ərazidən 150 min nəfərə yaxın soydaşımız deportasiya olunub. 1988-1991-ci illərdə deportasiya olunanların sayı 300 min nəfərə yaxın idi. Ən böyük deportasiya isə 1918-1920-ci illər soyqırımı zamanı baş verib. Əslində, azərbaycanlıların Qərbi Azərbaycandan sıxışdırılıb çıxarılması bütün 220 il ərzində davam edib. Biz bütün bunlar barədə dəqiq statistikanı vaxtaşırı ictimaiyyətə açıqlayaçağıq.

- Qərbi Azərbaycandan deportasiya olunanların qaçqın statusu vaxtilə ləğv olunmuşdu. İndi bu statusun yenidən bərpası barədə təşəbbüslə çıxış etmisiniz. Belə bir addım atmaq nə dərəcədə mümkündür? Ümumiyyətlə, bu statusun bərpası Qərbi Azərbaycandan gələnlərə nə verəcək, onların həyatında nəyi dəyişəcək?

- Qərbi Azərbaycan qaçqınlarının statusu heç vaxt ləğv olunmayıb, bu barədə ulu öndər Heydər Əliyevin 2001-ci ildə müvafiq fərmanı var. Sadəcə olaraq 2001-ci il yanvarın 1-də bu statusdan irəli gələn güzəştlər xeyli dərəcədə ləğv olunub, saxlanılan güzəştlər isə tətbiq olunmayıb. Ona görə də bir müddət əvvəl mən Milli Məclisin plenar iclasında “Qaçqınların statusu haqqında” qanuna yenidən baxılması məsələsini qaldırdım və komitələrin birində müvafiq dirləmə keçirilməsi təklifini verdim. Hesab edirəm ki, bu, qaçqınlarımızın dedə-baba yurdlarına qayıdışı uğrunda başladığı mübarizə üçün stimol olardı.

- Tarixi Azərbaycan torpağı olan və ötən əsrin birinci yarısında qanunsuz şəkildə Ermənistanə verilən Zəngəzurun geri qaytarılması fikirləri səsləndirilir. Zəngəzurun Azərbaycana qaytarılması hüquqi və mənəvi baxımdan nə dərəcədə realdır?

- Qərbi Zəngəzur, Dərələyəz mahalı və Göyçənin bir hissəsi sovet hakimiyyəti dövründə heç bir hüquqi əsas olmadan Azərbaycandan qoparılarq Ermənistanə verilib. Azərbaycan Respublikası Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin varisi olduğu kimi, Ermənistan Respublikası da o vaxtkı Ararat Respublikasının varisidir. O vaxt Cümhuriyyətimizin ərazisi 114 min kvadrat kilometr, Ararat Respublikasının ərazisi isə cəmi 9 min kvadrat kilometr olub. Deməli, Ermənistan həmin 9 min kvadrat kilometrə qədər geri çəkməlidir.

ƏHƏD ABİYEV ALMALI KƏNDİNDƏ SAKINLƏRİN SƏYYAR QƏBULUNU KEÇİRİB

Avqustun 10-da Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Əhəd Abiyevin Almalı

kəndindəki növbəti səyyar qəbulunda rayonun hüquq-mühafizə orqanları, idarə, müəssisə və xidmət təşkilatlarının rəhbərləri, ərazi icra nümayəndəsi, bələdiyyə sədri və kənd sakinləri iştirak ediblər.

Qəbulu giriş nitqi ilə açan icra başçısı Əhəd Abiyev deyib: “Birmənalı olaraq bildirim ki, bu gün yeni reallıqlar yaradan Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Dəmir Yumruğu yerindədir. Bunu heç kim, nə Ermənistan, nə müxalifət, nə də bəzi blogerlər unutmasın. Ölkəmizə ən müasir silahlar, habelə “Akinçı” müasir antiterror əməliyyatı keçirən texnika da gətirilmişdir. Hər an Azərbaycanın güclü ordusu hazırdır”.

İcra başçısı Əhəd Abiyev həmçinin çıxışında möhtərəm Prezident cənab İlham Əliyevin diqqət və qayğısı sayəsində Daşkəsənin sosial-iqtisadi inkişafı, əhalini narahat edən problemlərin həlli istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər, o cümlədən Almalı kəndində ötən dövrlərdə görülmüş işlər barədə geniş söz açıb. Bildirib ki, Prezident cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Daşkəsəndə bütün imkanlar nəzərə alınmaqla, əhalinin məşğulluğunun təmin edilməsi və rifahının daha da yaxşılaşdırılmasına yönəlmiş məqsədyönlü işlər bundan sonra da davam etdiriləcəkdir.

Sonra Əhəd Abiyev vətəndaşların müraciətlərini dinləyib.

Sakinlər kəndə qaz və yeni su xəttinin çəkilməsi, yararsız elektrik dirəklərinin dəyişdirilməsi və digər məsələlər barədə müraciətlər ediblər.

İcra başçısı Əhəd Abiyev sakinlərin müraciətləri ilə bağlı əlaqədar qurumlara tapşırıqlarını verib. Müraciətlərin bir qismi yerində həll edilib, bir qismi də aidiyyəti üzrə çatdırılması üçün nəzarətə götürülüb.

Almalı kənd sakinləri əhalinin problemlərini həlli istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərə, hər zaman göstərilən diqqət və qayğıya görə Prezident cənab İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident hörmətli Mehriban xanım Əliyevaya minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Samuxda məhsul buraxılışının 62,5 faizi kənd təsərrüfatının payına düşür

2022-ci ilin I yarımilində rayon üzrə məhsul buraxılışının həcmi 98538,0 min manat olmuşdur ki, bu isə əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 14670,4 min manat və ya 17,5 faiz çoxdur. Məhsul buraxılışının 61532,6 min manatı və ya 62,5 faizi rayon iqtisadiyyatının aparıcı sahəsi olan kənd təsərrüfatının payına düşür. Bitkiçilik məhsullarının istehsal həcmi 34755,7 min manat, heyvandarlıq məhsullarının istehsal həcmi isə 26776,9 min manat olmuşdur. Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən bitkiçilik məhsullarının istehsal həcmi 7210,3 min manat və yaxud 26,2 faiz, heyvandarlıq məhsullarının istehsal həcmi isə 2908,0 min manat və yaxud 12,2 faiz artmışdır.

Məhsul buraxılışının həcmi sənaye üzrə 9,5 faiz, tikinti üzrə 5,7 faiz, nəqliyyat və anbar təsərrüfatı üzrə 1,6 faiz, informasiya və rabitə üzrə 0,5 faiz, ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri üzrə isə 20,2 faiz olmuşdur.

Ucardan Xatirə

Abışov İlqar Qarakəşi oğlu. Xalq arasında Ucar kimi tanınır. Ağdam rayonunun sayılan seçilən qəhrəman oğullarından biridir. Ucar 27.06.1974 cü ildə Ağdam rayonunun Şotlablı kəndində anadan

olub. Həmişə dost tanışları içərisində qorxmazlığı, mərdliyi ilə seçilib. Məlum qarabağ müharibəsində Ucarın özündən başqa 8 qardaşı döyüşürdü. Buna baxmayaraq Ucar könüllü olaraq o vaxtkı 708 sayılı hərbi hissənin tərkibində döyüşən könüllülər "MARS" tağımasına qoşulur və ən ağır döyüş əməliyyatlarında iştirak edir. Döyüşlər zamanı müəyyən zədələr, yaralar olsa da, bu Ucarın vətənpərvərlik ruhunu sındıra bilmir. Yenidən döyüşlərə qatılır.

Onların tağımanı hücum tağımanı olduğu üçün, ən ağır döyüşlərə həmişə onlar qatılırdılar. Düşmənin onlarla canlı qüvvələrini və döyüş texnikalarını sıradan çıxarıblar. 1993 cü ilin ortalarında döyüşlərə qatılan Abışov Ucar (İlqar) 1997 ci ilin əvvəllərində ordu sıralarından tərxis olmuşdur. Müharibədən qayıdıandan sonra, məcburi köçkünlük yaşayan ailələrinin himayəsinə gəlir. Tərtər rayonunun İsmayılbəyli kəndi ərazisində çadırlarda yaşadıkları müddətdən, Ucar səxavətli, əliaçıqlığı ilə həmişə yoldaşlarına nümunə olmuşdur. 2018 ci ildə Tərtər rayonunun Şıxarx qəsəbəsinə köçmüşlər.

44 günlük Vətən müharibəsində Ucar qəsəbəni tərk etməmiş, hərbiçilərimizə maddi və mənəvi dəstək olmuşdur.

Cənab Ali Baş Komandanın əmri ilə ordumuz mənfur düşməne qalib gələndən sonra, Ucar Şıxarx qəsəbəsində Vətən müharibəsi şəhidlərinin adlarının əbədiləşdirilməsi üçün, şəxsi hesabına Şəhid bulağı tikmişdir. Tərtər rayonu Şıxarx qəsəbəsi sakinləri adından Ucara minnətdarlığımızı bildirir, ona uzun ömür, can sağlığı, dünyasını dəyişənlərinə rəhmət diləyirik. Qismət Allahverdiyev Qarabağ əlilləri və şəhid ailələrinə kömək ictimai birliyinin sədr müavini. MMP nın Tərtər rayon təşkilatının sədri.

Müşfiq Məmmədli: Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərzaq təhlükəsizliyimizin möhkəmlənməsində mühüm rol oynayacaq

Azad olunmuş bölgələrdə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına, xüsusən də taxılçılığın inkişafına önəm verilir

Avqustun 12-də Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva İsmayilli və Ağsu rayonlarına səfəri çərçivəsində icrası başa çatdırılmış və hazırda davam etdirilən tikinti-bərpa işləri ilə tanış olublar.

Prezident İlham Əliyev İsmayilli rayonunun Basqal qəsəbəsində Azərbaycan Televiziyasına müsahibəsində səfərlə bağlı təəssüratlarını bölüşüb, ərzaq təhlükəsizliyi, azad edilmiş ərazilərdə kənd təsərrüfatı sahəsində görülən işlər, avqustun əvvəllərində erməni təxribatı nəticəsində Qarabağda qarşidurma və Laçın şəhərindən, Zabux və Sus kəndlərindən qanunsuz məskunlaşmış ermənilərin çıxarılması məsələləri haqqında danışıb.

Milli Məclisin deputatı Müşfiq Məmmədli mövzu ilə bağlı "İki sahil"ə açıqlamasında bildirdi ki, Prezident İlham Əliyevin Ağsu və İsmayilli rayonlarına səfəri Azərbaycanda son illər aparılan abadlıq-quruculuq işlərinin və iqtisadiyyatın, xüsusən də bölgələrimizin inkişafı istiqamətində atılan addımların bariz təcəssümü idi: "Biz bölgələrimizin necə böyük sürətlə və dəyişən zamana uyğun, müasir şəkildə inkişaf etməsinin şahidi oluruq. Bütün bunlarla yanaşı, dövlət başçısı İlham Əliyevin Azərbaycan Televiziyasına verdiyi müsahibədə biz çox mühüm açıqlamaların və artıq beynəlxalq siyasətin vacib faktoru kimi ölkəmizin regionda söz sahibi olmasının növbəti sübutunu gördük. Cənab Prezident xüsusilə sonuncu "Qisas" əməliyyatı ilə birlikdə həm Ermənistan, həm də region dövlətlərinə vacib mesajlar verdi. Bu mesajlar ondan ibarətdir

ki, regionda güc və real söz sahibi Azərbaycandır. Ölkəmiz verdiyi sözlərin arxasındadır, imzaladığı bütün müqavilələrə, razılaşmalara tam olaraq riayət edir və bunu qarşı tərəfdən tələb edir. Riayət etməyənləri isə bu razılaşmalara uyğun addımlar atmağa məcbur edir."

M.Məmmədli qeyd etdi ki, şanlı ordumuzun son əməliyyatında həm vacib yüksəkliklərin ələ keçirilməsi, mövqelərimizin möhkəmləndirilməsi, həmçinin də artıq razılaşmaya uyğun şəkildə Laçın şəhərinin və ətrafdakı kəndlərin, xüsusən də Sus və Zabux kəndlərinin ermənilər tərəfindən boşaldılması üçün bizim qoyduğumuz zamana müvafiq olaraq addımların atılmasının şahidi oluruq: "Artıq işğalçı Ermənistanın konstruktivliyə gətirilməsinə məcbur edilməsinin müşahidə edirik. Dövlət başçısı İlham Əliyevin də qeyd etdiyi kimi, artıq hər kəs öz yerini bilməlidir. Əks halda "Dəmir yumruq" yerindədir. Cənab Prezidentin sözləri ilə desək, bu razılaşmalardan müxtəlif

hoqqabazlıqlar edən şəxslərin təpəsinə "Dəmir yumruq" enəcəkdir. Digər mühüm məsələ ondan ibarətdir ki, bu, həm beynəlxalq birliyə, region ölkələrinə verilmiş mesajdır, həm də ölkəmizin bir manifestidir. Artıq münaqişə həll edilib və bundan sonra bizim qarşımızda abadlıq-quruculuq, ölkə və region iqtisadiyyatının canlandırılması məsələləri dayanır. Ərzaq təhlükəsizliyi Rusiya-Ukrayna münaqişəsi zamanı xüsusilə aktuallaşmış. Bu məsələ ilə bağlı Azərbaycan bütün addımları atır."

Deputat onu da qeyd etdi ki, artıq taxılın qəbul olunma, alınma qiyməti dövlət tərəfindən kifayət qədər yüksəlmişdir, 580 manat həcmində müəyyənləşdirilmişdir: "Bu da bizim həmin bölgələrdə taxılçılığın, xüsusən Qubadlı, Kəlbəcər, o cümlədən Laçın rayonunda heyvandarlığın inkişafı istiqamətində mühüm addımların atılmasının əhəmiyyəti bir daha vurğulandı. Dövlət başçısı sonrakı məsələlərdə digər azad olunmuş bölgələrdə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına, xüsusən taxılçılığın inkişafına önəm verildiyini bir daha qeyd etdi. Cənab Prezident strateji xəttə uyğun şəkildə böyük aqroparkların qurulması, kənd təsərrüfatının digər sahələrinin inkişaf etdirilməsi, fermerlərin bu işdə stimullaşdırılması, xüsusən arıçılıq təsərrüfatlarındakı uğurlarımızı vurğuladı. Bütün bunlar onu göstərir ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur qarşdakı illərdə əvvəlki barlı-bəhrəli şöhrətini qaytaracaq, həmçinin region ölkələrinə və mənfur qonşularımıza bir örnək olaraq cənnətə və gülüstana çevriləcəkdir."

Tərtərdə Vətən müharibəsi şəhidi Azər Şəmilovun ad günü məzarı önündə qeyd olundu

Torpaqlarımızın bütövlüğü uğrunda gedən döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalan Tərtər rayonunun Hacallı kənd sakinini Şəmilov Azər Elyas oğlunun doğum günü məzarı önündə qeyd olunub.

Bu münasibətlə Tərtər Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının birinci müavini Elvin Umudov, Vətən müharibəsi iştirakçıları və şəhid ailələri ilə işin təşkili şöbəsinin müdiri Ülvi Nəcəfov, YAP Tərtər rayon təşkilatının sədri Eldar Əsədov, Tərtər şəhər cümə məscidinin imamı Sadiq Cəfərov, şəhidlərin ailə üzvləri, qazilər, veteranlar, kənd sakinləri şəhidin məzarını ziyarət edərək önünə gül dəstələri düzüb, ruhuna dualar

oxuyublar.

Azər Şəmilov 1971-ci il avqustun 13-də Tərtər rayonunun Qapanlı kəndində anadan olub. O, 1978-1986-cı illərdə Soyulan kənd tam orta məktəbində, 1986-1988-ci illərdə isə Kimya-Biologiya

Təmayüllü Liseyde, 1994-2000-ci illərdə isə Azərbaycan Tibb Universitetində (ATU) ali təhsil alıb.

90-cı illərin Qarabağ müharibəsində iştirak edən Azər Şəmilov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan

Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistanın işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi üçün başlanan Vətən müharibəsi zamanı Suqovuşanın və Talışın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə həkim kimi iştirak edib. Yaralı hərbiçiləri döyüş meydanından çıxaran qəhrəman həkim oktyabrın 14-də Talış döyüşləri zamanı şəhid olub. Şəhid Azər Şəmilov 16 il ANAMA-nın Tərtərdə yerləşən bölməsində baş həkim vəzifəsində çalışıb. O, Bərdə rayonu Kələntərli kəndində torpağa tapşırılıb.

Şəhidin vətənə əmanət iki övladı qalıb.

Azər Şəmilov Azərbaycan Respublikası Prezidentinin

sərəncamı ilə ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Suqovuşanın azad olunmasına görə" və "Hərbi xidmətlərə görə" medalları və 3-cü dərəcəli "Rəşadət" ordeni ilə təltif edilib.

Nümayəndələr daha sonra şəhidin ailəsini ziyarət ediblər, onların problemləri və qayğıları ilə maraqlanıblar.

Şəhidin ailə üzvləri onlara göstərilən diqqət və qayğıya görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevə və Birinci vitseprezident Mehriban xanım Əliyevaya öz minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Allahdan bütün şəhidlərimizə rəhmət, qazilərimizə can sağlığı diləyirik.

ŞƏRƏF XAN BİDLİSİNİN “ŞƏRƏFNAMƏ” ƏSƏRİ KÜRD XALQININ TARİXİ MƏNBƏYİ KİMİ

Əvvəli ötən sayımızda

Bidlisi Səlahəddin Əyyubi zamanında Dəməşq hökmdarı Məlik Əfşal tərəfindən Əşqlan (Dəməşqin yaxınlığındadır) şəhərinin dağılması və əhalinin ağır vəziyyətə düşməsinə «Mir'at əl-Canan» tarixinə istinad edərək yazmışdır. O, Kürdüstan coğrafiyasını verərkən Həmdullah Qəzvinin 1339-cu ildə yazdığı əsərindən bir mənbə kimi istifadə edir. Həmin əsər Şərəf xan Bidlisinin ən çox istifadə etdiyi mənbələrdən biridir. O, Çingiz xan dövründə kürd əmirliklərindən alınan vergilərin miqdarını da həmin əsərdən götürmüşdür (63, 117-129; 76, 353-356).

«Şərəfnamə» nin müəllifi Sultan Cəlaləddin Xarəzminin öldürülməsi faktını Şeyx Rükəddin Əlaüddövlə Simnaninin «İqabliyyə» əsəri, Həmdullah Qəzvinin «Tarixi qozide» və Dövlətşah Səmərqəndinin «Təzkirət əş-Şüəra» əsərlərinə istinadən yazmışdır. O, Cəlaləddin Xarəzmşahın, Bidlis və digər kürd vilayətlərinə gəlməsini qeyd edərkən yenə də həmin əsərdən istifadə etmişdir (66, 149-163; 76, 352-368).

Müəllif Bidlis vilayəti haqqında danışarkən Firuzabadının «Qamus» əsərindən istifadə edərək yazır: «Bidlis havası və suyu yaxşı olan yerə deyilir» (111, 214; 76, 335).

Bidlis həmin bölmədə Bidlis vilayətindən çıxan bir sıra elm xadimlərini də göstərir. O, həmin izahında «Nəfəhat əl-Üns» əsərindən bir mənbə kimi istifadə etdiyini və bu əsərin Əbdürrəhman Cami tərəfindən yazıldığını qeyd edir (76, 345). Lakin Katib Çələbi «Nəfəhat» əsərinin müəllifi Cami deyil, Əbutahir əl-Kürdi olduğunu göstərir (103, 15). Bizə görə Bidlisi Əbdürrəhman Caminin «Nəfəhat əl-Üns» əsərindən istifadə etdiyi kimi, Bidlis alimi Əbutahir əl-Kurdinin «Nəfəhat» adlı əsərindən də istifadə etmişdir, lakin o bunu göstərməmişdir. Müəllif Əmir Teymurun 1393-cü ildə Kürdüstanı işğal etməsini XV əsrin bir sıra mənbələrində göstərdiyi kimi verir. Lakin istifadə etdiyi mənbələrdən tək «Zəfərnəmə» nin adını qeyd edir (77, 687; 76, 120).

Bidlisi 1421-ci ildə Şahrux Mirzənin (Əmir Teymurun oğludur) Kürdüstana gəlməsini və bir sıra kürd əmirlərini öz itaəti altına almasını da XV əsrin digər mənbələrində qeyd edildiyi kimi göstərir. Lakin o, dövrün mənbələrindən yalnız «Mətlə-üs-Sə”dein (108, 449-450; 76, 378) və Məcmə-ül bəhreyin» əsərindən istifadə etdiyini qeyd edir.

Tədqiqat prosesində Bidlisinin izah etdiyi hadisələr dövrün bir sıra mənbələri ilə müqaisə olunurdu, bir çox hadisələr məzmun etibarilə bir-birinə oxşar və yaxud da eyni formada verilmişdir.

Beləliklə, demək olar ki, müəllif mənbələr əsasında tarixi hadisələri izah edərkən təhrifə yol verməmiş və orta əsrin digər müəllifləri kimi, bütün hadisələri nağıl tərzində təkrar etmişdir. Bidlisi əsərinin ikinci cildində Ali Osman sülaləsinin tarixini yazarkən istifadə etdiyi mənbələrdən Qazi Əhməd Qaffari Qəznəvinin «Tarixə cahan ara» əsərinin adını çəkir. O, «Şərəfnamə»nin I cildində Luristanda hökmdarlıq edən kürd tayfalarının tarixini də əsasən «Tarixə cahan ara» əsərinə istinadən yazmış (76, 20-52; 100, 167), lakin əsərdən istifadə etdiyini qeyd etməmişdir. Bidlisi Ali Osman sülaləsinin tarixindən bəhs edərkən, onların yaşadığı ilk şəhərin Mərv olduğunu qeyd edir. Müəllif həmin şəhərdə monqolların törətdikləri cinayətlərdən bəhs edir. O, bu haqda olan faktları Xondəmirin «Həbib əs-Siyar» əsərindən iqtibas etdiyini göstərir.

Bidlisi əsərinin hər iki cildi üzərində işləyərkən tək tarixi mənbələrdən deyil, bədii ədəbiyyatdan da istifadə etmişdir. O, Mərv şəhərində günahsız əhalinin monqollar tərəfindən kütləvi surətdə qırğını təsvir edərkən Ömər Xəyyamın aşağıdakı rübaisini qeyd edir.

ترکیب پیاله ای که در هم پیوست
پشکسن آن روا نمیدانند مست
چندین سر و پای نازنینی از سر دست
از مهر کی پیوست و بکینی که شکست

87, 10; 78, 7.

(Tərcüməsi: Piyalənin tərkibi meylə birləşdikdə

məst onun sındırılmasını rəva bilməz.

Kimin məhəbbəti üçün birləşən gözəllərin başı, ayağı və qolları-bax kimin qəzəbilə sındırıldı).

Bidlisi burada monqolların cinayətini humanist bir tarixçi kimi qələmə almışdır. Müəllif bir sıra məşhur şairlərin, o cümlədən Firdövsinin «Şahnamə»sindən, Hafiz Şirazinin «Divan» ından, tacik şairi Əbdürrəhman Caminin «Xirədnəmə»sindən və digər ədiblərin əsərlərindən istifadə edərkən, öz əsərini həm məzmun və həm də bədii cəhətdən zənginləşdirmişdir.

Bidlisi istifadə etdiyi mənbələrdən bəzilərinin müəllifini göstərsə də əsərin adını qeyd etmir və yaxud da əsəri göstərsə də müəllifini qeyd etmir. Tədqiqat zamanı bunlardan bəziləri müəyyənləşdirilib qaydaya salınmışdır. Bununla bərabər, tədqiqat prosesində 1393-cü ildə Teymurləngin Cəmlək adlı yerdə (Mardin yaxınlığındadır) düşərgə salması, Kürdüstan əmirlərindən bəzilərinin böyük təntənə ilə onun görüşünə gəlməsi və onların Teymurləng tərəfindən səmimi qəbul edilməsi də məlum oldu. Bir sıra hadisələr XV əsrin mənbələrindən Şərəfəddin Əli Yəzdinin «Zəfərnəmə»sində, Nizaməddin Şaminin «Zəfərnəmə»sində, (77, 372-373; 126, 149-150), Mirxondun «Rövzət əs-Səfa» əsərində və Bidlisinin «Şərəfnamə»sində (112, 35) eyni məzmununda qeyd edilmişdir. Məsələn, Əmir Teymurun həmin düşərgədən sultanıyyədə olan ailəsi üçün göndərdiyi hədiyyənin Şeyx adlı bir şəxs tərəfindən qarət edilməsi o dövrün mənbələrində olduğu kimi qeyd edilir. Təkcə «Şərəfnamə»nin müəllifi həmin şəxsin kürd Bəxti qəbiləsindən olduğunu əlavə etmişdir. Bizcə «Şərəfnamə»nin bu qeydiyyatı doğru deyildir. Çünki Bidlisinin mənsub olduğu Ruzəki tayfası ilə Bəxti tayfası arasında uzun zaman mübarizə və tayfa vuruşması davam etmişdir, ola bilər ki, tək «Şərəfnamə» nin müəllifi o nöqtəyi-nəzərdən həmin şəxsin Bəxti kürdlərinə mənsub olduğunu irəli sürmüşdür.

Bidlisinin istifadə etdiyi mənbələr yalnız XIII-XV əsrlərin mənbələri olmuşdur. O, XVI əsrin bir çox hadisələrini özünün şəxsi müşahidəsinə və öz sözü ilə desək «doğru danışan qocaların məlumatına əsasən yazmışdır» (76, 8). Ona görə də Bidlisi öz əsərində XVI əsr mənbələrindən yalnız «Tarixə cahan ara» nin adını qeyd etmişdir.

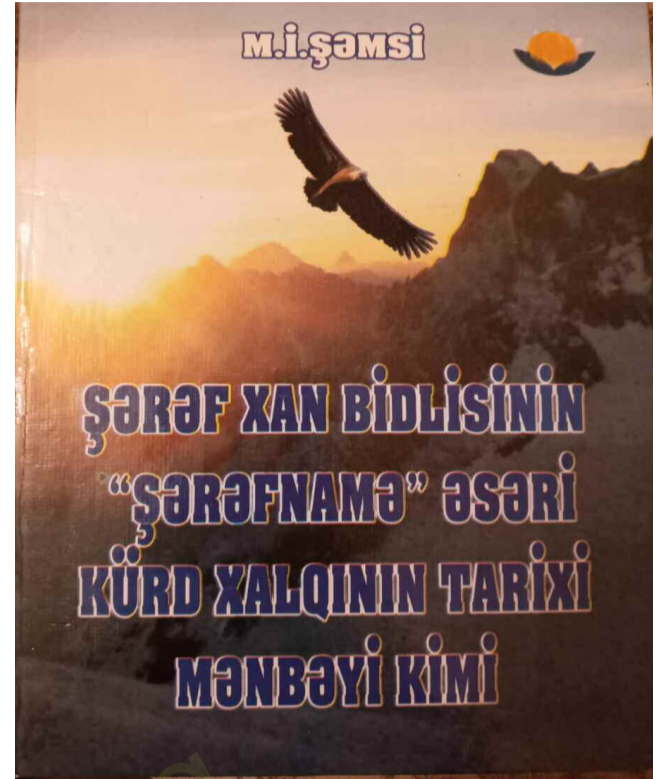
XVI əsr kürd xalqının tarixində xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Çünki həmin əsrin əvvəllərindən başlayaraq, bir sıra müstəqil kürd əmirlikləri Osmanlı himayəsinə keçməklə öz müstəqilliklərini itirmiş və osmanlıların bir vassalına çevrilmişdir. Təəssüf ki, bu dövrdə Osmanlı sultanlarının təşəbbüsü ilə Kürdüstanda baş verən bəzi dəyişikliklər «Şərəfnamə» də lazımi qədər işıqlandırılmamışdır.

Beləliklə, Bidlisi öz əsəri üzərində işləyərkən bir sıra tarixi mənbələrdən istifadə edir və həmin mənbələri öz əsərində əks etdirir ki, bu da özlüyündə tədqiqat işi üçün çox faydalıdır.

Bidlisinin XVI əsr Azərbaycan və İran tarixinə aid verdiyi məlumatlar çox səciyyəvidir. Çünki bu məlumatlar onun şəxsi müşahidəsinin inikasıdır. Bidlisinin əvvəlki mənbələrə istinadən verdiyi məlumatlar nağıl tərzində, keçmiş müəlliflərin yazdıqlarının eyni təkrarı olduğu üçün tənqiddə layiqdir. Çünki Bidlisi bir tarixçi olmaq etibarilə əvvəlki mənbələrdən istifadə edərkən onlarda olan nöqsan cəhətləri göstərməli və öz mülahizələri ilə təhlil və tədqiq etməli idi. Bidlisidə olan bu çatışmamazlığı orta əsrin bütün tarixçilərində müşahidə etmək mümkündür. Ona görə də «Şərəfnamə» əsərində nəzərə çarpan bu kimi nöqsan cəhətlərin üzərində dayanmağa lüzum yoxdur.

TARİXSÜNASLIQDA «ŞƏRƏFNAMƏ»
DƏN İSTİFADƏ EDƏN TARİXÇİLƏR

Apardığımız tədqiqat və istifadə etdiyimiz mənbə və

ədəbiyyatlardan məlum olur ki, sonrakı müəlliflər XV-XVI əsrin kürd və Kürdüstan tarixinə aid zəngin bir mənbə olan «Şərəfnamə» əsərindən digər mənbələrə nisbətən çox istifadə etmişlər. Lakin onlar Kürd xalqının tarixinə olduqca səthi yanaşmışlar. Çünki Yaxın və Orta Şərq xalqları içərisində Osmanlı sultanlarının və İran şahlarının işğalçılıq siyasətlərinə qarşı kürdlər daha inadçı olmuşlar. Sultanların və şahların işğalçılıq siyasətlərini nəzmə çəkən orta əsr müəlliflərini kürdlərin tarixi bir o qədər də maraqlandırmamışdır. «Şərəfnamə»yə qədər demək olar ki, kürd tarixi haqqında ayrıca bir əsər əldə yoxdur, o dövrün müəllifləri belə bir əsərin yazılmasına həvəs göstərməmişlər. Buna görə də kürdlərin tarixini arayıb, axtarmaq üçün Azərbaycan, İran, türk və ərəb mənbələrinə müraciət etmək lazım gəlirdi (97,82).

«Şərəfnamə» ayrıca kürd tarixini öyrənmək üçün sonrakı tədqiqatçıların əlində faydalı bir mənbə kimi də çox qiymətlidir. Onu ilk dəfə görkəmli türk tarixçisi Katib Çələbi (1591-1656) öz əsərində «Tarix Mir Şərəf xan əl-Bidlisi» adı ilə qeyd etmişdir.

Katib Çələbi Mir Şərəf xanın tarix kitabının iki hissədən ibarət olduğunu göstərərək yazır: «Onlardan biri kürd hökmdarları haqqında məlumat verir, digəri isə xəbərlər məcmuəsidir» (105, 234).

Katib Çələbi «Şərəfnamə»nin yazılmasından 40 il sonra, yəni 1635-ci ildə yazdığı «Cahannüma» əsərində «Şərəfnamə» dən daha çox istifadə etmişdir (101, 410-430).

Beləliklə, bir daha aydın olur ki, Katib Çələbi «Şərəfnamə»dən istifadə edən ilk Şərq müəllifidir.

«Şərəfnamə»dən istifadə edən müəlliflərdən biri də Katib Çələbinin müasiri olan türk səyyahı Övliya Çələbidir. O, Tiflis şəhərinin salınması haqqında bəhs edərək yazır: «İranzəmin müvərrixlərindən «Şərəfnamə» sahibinin sözü üzrə bu şəhəri (Tiflis) İskəndər Zülqərneynin xəzinədarı Bitlis bina etdirmişdir ki, Van əyalətindəki Bidlis şəhərini də o yapdırmışdır» (48, 315).

Bidlisi qeyd edir ki, doğru, düzgün rəvayətə görə Bidlis İskəndərin qulamlarından birinin adıdır. O, həm Bidlis qalasının və həm də vilayətin (Bidlisin) banisidir (76, 335).

Sonra Övliya Çələbi əsərinin bir çox yerində «Şərəfnamə» dən faktlar gətirir və ondan tarixi bir mənbə kimi istifadə etdiyini qeyd edir. Bu iki Şərq müəlliflərindən sonra, yəni 1669-cu ildə «Şərəfnamə» ni türk müəllifi Məhəmməd bəy ibn-Əhməd bəy türk dilinə tərcümə etmişdir (133, 70). Bundan sonra «Şərəfnamə» nin Şərqdə uzun zaman bir mənbə kimi istifadəsiz qaldığını güman etmək olar.

(Ardı gələn sayımızda)

"Bir Gün Mahnıların qorxulu olmadığını anlayacaqlar"

"Üreyim və ruhum, nə qədər yaşayaçağamsa dünyanın hər yanında ağırılar çəkən xalqların yanında olacaq. Bunu edərək yalnız özümdən güc tapacağam. Bunun evəzi məni yaşadığım torpaqlardan, ölkəmdən, xalqımdan, işimdən, ailəmdən, sevnələrimdən ayrılmaq bahasına olsa belə, mən pencəyimi daim yağışlara asacağam."

Ehmet Kaya, Maqazin Jurnalistləri Dərnəyinin verdiyi mükafatlarda ictimai rəylə təyin olunan İlin Sənətçisi Mükafatını almaq üçün 12 Fevral 1999 da səhnəyə çıxdı və etdiyi danışmada "Bu mükafat üçün İnsan Haqları Dərnəyinə, Şənbə Analarına, bütün mətbuat eməkçiləri və bütün Türkiyə Xalqına təşəkkür edirəm. Bir də bir şərhim var. Bu anda hazırladığım və önümüzdəki günlərdə nəşr edəcəyəm albomda bir Kürdcə mahnı oxuyacağam. həmçinin bu mahnıya klipdə çəkdirəcəyəm. Aranızda bu klipi nümayiş edəcək ürəkli televiziyaçılar olduğunu bilirəm. Efirə verməyəcəklərsə Türkiyə xalqıyla necə hesablaşacaqlarını bilmirəm" dedi. Salondan yüksələn milliyətçi, təcavüzkar dalğa, Ehmet Kayanı sürgündə həyatını itirməsiylə bitəcək bu gün utantlıqla xatırlanan bir gercəyin əsasını qoydu.

Ehmet Kaya, Parisdə sürgün həyatı yaşadığı günlərdə Türkiyədə mediadakı hücum dalğası bütün sürətiylə davam edirdi. 28 İyul 1999- cu ildə Ehmet Kaya Parisdə mətbuat konfransı keçirdi. Mətbuat konfransında Ahmed Kaya ilə yanaşı Beynəlxalq İnsan Haqları Təşkilatının(FIDH) başçısı Patrick Baudoin, Paris Kürd İnstitutunun rəhbəri Kendal Nezan və vəkili Osman Yetkin də vardı.

Ehmet Kaya o gün bu mətni oxumuşdu...

Salam!

Bizim ənənəvi üslubumuzla hamınız xoş gəlmisiniz!

Son aylarda ölkəmdə mətbuatın gündəmində olmam və yaşadığım hadisələr silsiləsi səbəblərini sizinlə bölüşmək üçün bu təşəbbüsdə bulundum.

Aylardır mənimlə əlaqədar edilən bütün xəbərlərdə (xəbərin mübtədası olmama baxmayaraq) şahidsiz, subutsuz yalanla, iftrayla məlumatlar dərc olundu.

Xüsusilə susqun qaldım, çünki bir məhkəməm vardı və gərək hüquqa olan hörmətim gərəksə Məhkəməni təsir etməmək adına səbirle gözləmənin daha doğru olacağını düşündüm.

Bundan qısa bir müddət əvvəl bir Avropa ölkəsində reallaşan konsertimin ardından çıxarılan xəbərlər səbəbiylə susqunluğumu pozdum və ölkəmdə medianı təmsil edən hər kəsə yazılı bir şərh göndərdim. O şərh qısaca məni və düşüncələrimi ehtiva edirdi. Nəticəsi isə bul oldu ki, heç kim buna yer vermədi.

Avropanın müxtəlif yerlərində davam edən konsertlərimə görə bir daha, şəxsən sizlərin qarşısına çıxaraq, edilən xəbərlərin doğrudan tərəfi olmamın da tələb etdiyi haqq və məsuliyyətlə sizlərə bir şərh etmə ehtiyacı duydum. Bunu edərək hüquq qanunları tərəfindən mühakimə olunmadan və cinayət və cəza anlayışlarını ən sağlam şəkildə edam reallaşdırmağa çalışanların yaratdığı bu böyük haqsızlığı illiklərimdə hiss etdiyimi söyləmək məcburiyyətindəyəm.

Mən professional bir sənətçiyəm. Mahnı sözləri yazan, bəstələrini edən və

şərh edən və milyonlarla satan bir sənətçiyəm. Ölkəm mənə alışkın olmasa da müxalif bir sənətçiyəm. Sosialam. Məni narahat edən hər şeyi musiqimlə tənqid edir və musiqimlə etiraz edirəm. Mənim silahım bu. Duyğusu olan hər kəs kimi mənim gözümdən də yaş axıdan heç bir şey qarşısında susqun qala bilmirəm.

Dünya sənət tarixində olduğu kimi, mənim ölkəmin sənət tarixində də sosial düşüncələrini əks etdirən bəzi sənətçilər

var və onlarda öz dövrlərində mənimlə eyni qədər paylaşmışlar. Bütün bir əsri əhatə edən bu qədrərlə, içinə girecəyimiz əsrdə də qarşı-qarşıya qalmaq bütün insanlıq adına kədərli və haqsızlıqdır. Bir əski yazarın dediyi kimi, mənim üçün düşüncələrin azadca uçuşduğu bir dünyanı şiddətlə darıxır və bütün insanlığa layiq olduğumu düşünürəm. Ancaq

Kədərle söyləməliyəm ki, məni israrla əkis bir şəkildə göstərən. Düşüncəmə, əməllərimə xas olmayan şeylərlə suçlayan bir qəzet və televizya yöneticiləri, yazarları, xəbər muxbirləri var. Bunlar mənim ən demokratik haqqımı, müdafiə etmə haqqımı əlimdən almaq üçün əllərindən gələni edirlər. Əminim ki bu anda hamınızın ağılına eyni sual gəlir; Niyə nə səbəbə?

12 Fevral 1999 - cu il tarixində məni də mükafatlandıran bir təşkilatın təşkil etdiyi yığıncaqda Kürd əsli olduğumu, yeni albomumda Kürdcə bir mahnı oxumaq istədiyimi, bu mahnıya bir klip çəkəcəyəmi və bunu yayınlayacaq televiziya kanallarının varlığına da inandığımı söylədim.

Yalnız bu fikrimdən öteri məni ölkəmi bölməklə, vətən xaini olmaqla günahlandıran bir neçə insanın təhqir dolu incidici və ayrı-seçkilikçi sözlərinə qarşılıq, bu ölkədə Kürdlərində yaşadığı gerçəyini qəbul etmələrini, etməyənlərin qarşısından qaçmayacağımi söyləyərək oradan ayrıldım. Bu hadisəyə qəzet və televiziyalarda günlərlə və 'bölücü', 'vətən xaini', 'fikirsiz fikir günahkarı', 'rədd ol' kimi başlıqlarla yer verilməsi nəticəsində haqqımda bir iddia açıldı və xaricə çıxışım mühakimə olduğum məhkəmə tərəfindən qadağan edildi.

Halbuki mənim aylar əvvəl müqavilə imzaladığım və getmək məcburiyyətində olduğum bir səfərim vardı. Davam edən duruşmalarında vəkillərim bu qadağanın qaldırılmasını tələb etdi. Məhkəmə bu tələbi haqlı hesab etdi və mən konsertimi reallaşdırmaq məqsədi ilə xaricə çıxışım. Bu konsertlərin reallaşdırılması müd-

dətində tamaşaçılarım (əksəriyyətini öz ölkəmin insanları meydana getirir) mahnı aralarında dincəlmək məqsədi ilə etdiyim kiçik söhbətləri mənim yoxluğumdan istifadə edilərək tamamilə yanlış bir formada, təhlükəli və məqsədli şərhlərlə ölkəmin qəzet və televiziyaçılarında qərəzli şəkildə yayımlandı.

Heç kim bunun yaradacağı nəticələri düşünmək, qiymətləndirmək və ondan sonra xəbər etmək kimi bir sağlamfikir

nümunəsi göstərmədən Ahmed Kayanı günahlandırdı və qərar verdi; O 'bir bölücü', 'vətən xaini', 'bir şərəfsiz', 'bir həyasız', 'bir terrorist', 'bir hergele', 'bir ağılsız utanmaz', 'kin və küfr söyləyən', 'hər kəs tərəfindən satın alın biləcək' və 'Abdullah Öcalan kimi mühakimə olunması lazım olan bir adam!' Bu adamı anası, yoldaşı, qızları milyonlarla pərəstişkarı və bütün bir Türkiyə xalqı qarşısında belə xarakterizə edən qəzet və televiziyaçılar bunu neyə söykəyirdilər?

Bir nümunəsini yazılı olaraq sizlərə verəcəyəm bu şərhimin içində görəcəyiniz bəzi qəzet parçalarını diqqətlə oxumanızı xahiş edirəm. Söz açdığım mükafat gecəsinə görə "Özümə bir avtomobil almışdım. 42 ildir bu ölkədə yaşadığım və çalışdığım halda, bir fikrimdən öteri o mükafat mərasimində, məni bir gecədə vətən xaini və bölücü olaraq xarakterizə edən bir neçə şərəfsizin üzündən o avtomobili istifadə edə bilmədim belə" formasındakı sözlərimi, "Ölkəsindəki 64 milyon insana şərəfsiz dedi" başlığı ilə verən qəzet bunu heç bir dəlilə ya da sənədə söykəmədən, nəticələrini hesab etmədən və böyük bir məsuliyyətsizliklə səkkiz sütuna başlıq yazma məsuliyyətsizliyi göstərərək, mən eyni qəzet və eyni sütunlarda iştirak edən "Mən bölünməyi müdafiə etmirəm amma Kürd reallığını qəbul etmək lazım. Bu gözyaşının bu ağrının bitməsi lazım. Biz bu ölkəni böldürməyəcəyik" formasındakı cümlələrimin qəzet başlığına çıxarılmasını istəyirdim.

Mənim bu mənadakı barış və birleşdirici tutumumun önə çıxarılmaması, əksinə, mənə aid olmayan sözlərlə və tamamilə ön fikirlə şərh olunaraq yazılan başlıqlarla nəyin qarşıya məqsəd qoyulduğunu yaxın gələcəkdə mənim düşəcəyimi vəziyyəti izləyən hər kəs görəcək. İstəyim bu yanlış, məqsədli, yalanların heç qərçivəzində təhlil edilib nəticə çıxarılmasında.

Ölkəmin bir bölgəsində illərdir sürən və

bütün bir xalqın yara aldığı bir müddət qiyətləndirməsini edərək və bu müddət yaratdığı nəticələrdən öteri üzr istəyən Abdullah Öcalanın bu rəftarının diqqətə alınması lazım olduğunu söyləməm, qəzet və televiziya xəbərində "Ahmet Kaya bölücü başçısını tərifi" sözləriylə verilsə, mən bunun altında çox ciddi və bir sıra məqsədlər olduğunu, bu yanlışlıqların, haqqımda olan iftiraların, mənim qolumu qanadımı tamamilə qırmaq olduğunu düşünürəm.

Dünyanın bir çox xalqlarının yaşadığı bir ölkədə illərdir insana dəyər verərək, mahnılarında xüsusilə vurğulamış bir insan olduğumu bildirmək istəyirəm. Mən bu ölkə xalqına 'şərəfsiz' demədim və demərim!

Bu ifadələri mənim adımdan söyləyənlərin məqsədi nə olursa olsun, onlar tarix və 64 milyonluq türküyə xalqı qarşısında cavab verəcəklər. O insanları vicdanları qarşısında baş-baş buraxıram...

Mən burdayam və mənim taleyli onlarla sənətçi yoldaşlarım var ki öz yurdundan ölkəsindən kənara getmək məcburiyyətində olublar. Hamımız bu və ya başqa formada eyni uğursuz taleyi yaşamaqdayıq.

Mənim kimi eyni taley yolu keçmiş Vyetnamdan Afrikaya, oradan Bosniyaya uzanan, dünyadakı bütün xalqların yanında olduğumu hər yerdə və azad bi şəkildə ifadə edən Bob Dylan, Paul Simon, Sting, Joan Baez, Sinead O'Connor kimi böyük sənətkarları burdan salamlayıram.

Mən səsimi hələlik ölkəmdə doğru bir şəkildə eşidilməsinə çalışıram. İstəyirəm ki, nə demişəmsə o şəkildə anlaşılsın və deyilsin. Bir çadra problemi gündəmdə olan bir vaxtda bu məsələyə də münasibət bildirərək söyləmişdim ki, hər kəsin istədiyi kimi geyinmə azadlığı var və bunu qadağan etməyə bir səbəb belə yoxdur. Ancaq buda doğru anlaşılmadı, qiymətləndirilmədi. Buna baxmayaraq yenədə cəhd edirəm, çalışıram.

Üreyim və ruhum, nə qədər yaşayaçağamsa dünyanın hər yanında ağırılar çəkən xalqların yanında olacaq. Bunu edərək yalnız özümdən güc tapacağam. Bunun evəzi məni yaşadığım torpaqlardan, ölkəmdən, xalqımdan, işimdən, ailəmdən, sevnələrimdən ayrılmaq bahasına olsa belə, mən pencəyimi daim yağışlara asacağam.

Bir gün bəziləri necəsə Kürd əsli olduğu üçün Kürdcə bir tək mahnı oxumaq istəyən bir adamın heç bir ölkəni bölmədiyinin əhvalatını yazacaq və bu əhvalatı oxuyanlar mahnı oxuyan insanlardan və mahnılardan qorxulmaması lazım olduğunu anlayacaqlar.

Gedən məhkəməm səbəbiylə sizlərlə hər çox şeyi danışa bilməmədim, suallarınızı geniş cavablandıra bilmədim çalışdım ki oxuduğum bu monoloqla sizə nələrsə anlada bilim.

Mən klassik olduqdan sonra, ölümümdən sonra anlanmaq deyil indi başa düşülməyimi istəyirəm. Məni doğru anlama yolunda ən kiçik bir şey, bir sağlamfikir və bir xoşgörüş üçün çox darıxdığımı və bunu içində daşıyan hər kəsə səmimiyyətlə salamladığımı bildirir təşəkkür edirəm.

İnsanın özünü əsla tam olaraq ifadə edə bilmədiyini bu məhdud şərtlər üçün məni bağışlamazınız diləyir və gəldiyiniz üçün hamınıza təşəkkür edirəm.

**Ahmed Kaya 1999 bianet.com
Kurdo Kürdüstani**

Li Kurdistanê berhemanîna gazê zêde bûye

Dana Gas ji bo nivê sala îsal, 284 milyon dolar dahat ragihandiye û qazanca wê jî 111 milyon dolar e.

Dana Gas da zanîn ku dahata wê li gorî nivê yekem a sala borî ji sedî 31 zêde bûye, beşek jî ji ber pêşketina çalakiyên wê li Herêma Kurdistanê ye.

Li gorî raporê, dahata şeş mehên yekem ên sala 2021-an 284 mîlyon dolar bû, ku ji 216 mîlyon dolar di nivê yekem a 2021-an de 68 mîlyon dolar zêde bû.

Li gorî Navenda Bazarê, di raporê de hatiye gotin ku tevî pirsgirêkên ewlehiyê yên li herêmê, kompaniya bi aramî xebatên xwe didomîne û di xebatên wê de tu astengî çênebûne.

Li gor zanyariyên Dana Gas, berhemanîna li Kurdistanê ji sedî 1 zêde bûye û pêşdebirina pirojeyê berdewam bi pêşveçûnên baş berdewam e û kompaniya bi rayedaran re ji bo çareserkirina arîşeyên ewlehiyê û ji nû ve destpêkirina avakirinê kar dike. Di mehên borî de çendîn êrişên mûşekî yên milîsên ser bi Herêma Kurdistanê ve bo ser projeyên Dana Gas li Herêma Kurdistanê, lê nekarî ti ziyaneke bigihîne çalakiyên wê kompaniyê. rojevakurd.com

'Beşek ji petrola Iraqê bi boriyên Kurdistanê ji derve re tê şandin'

Wezîrê Çavkaniyên Xwezayî yê Herêma Kurdistanê yê bi wekalet Kemal Mihemed Salih eşkere kir ku beşek ji petrola Iraqê ji ser boriyên neftê yên Kurdistanê bo derve tê şandin û parastina saziyên gaz û petrolê erkê hemû aliyan e.

Wezareta Çavkaniyên Xwezayî ya Hikûmeta Herêma Kurdistanê bi daxuyaniyekê ragihand ku Wezîrê Çavkaniyên Xwezayî yê i wekalet Kemal Mihemed Salih, pêşwazî li konsula giştî ya Amerîkayê li Herêma Kurdistanê Şehrazad Siûd kiriye û di hevdiînê de behsa pêşxistina sektora petrol û gazê hatiye kirin.

Di daxuyaniyê de hatiye diyarkirin, konsula giştî ya Amerîkayê gefên li ser bîr û saziyên neft û gazê şermezar kiriye û amadebûna welatê xwe ya ji bo nêzîk kirina hikûmeta Herêma Kurdistanê û Hikûmeta Iraqê ji bo çareserkirina pirs-girêkên neft û gazê bi rêya diyalogê aniye ziman.

Wezîrê Çavkaniyên Xwezayî jî spasiya hikûmet û û gelê Amerîkayê kiriye û gotiye: "Sektora petrol û gazê ya li Herêma Kurdistanê di xizmeta gelê Kurdistan û gelê Iraqê de ye. Bi rêya gaza berhemhatî 600 megawatt elektrîk ji bo Kerkûk, Mûsil û Diyale tê şandin. Beşek ji nefta Iraqê jî bi boriyên nefta Kurdistanê ji derveyî welat re tê şandin. Ji ber wê jî parastina saziyên petrol û gazê erkê hemû aliyan e." PeyamaKurd

Salvegera Prof. Kinyazê Îbrahîm li Elmaniya bi rêzdarî hat bibîranîn

Nûneratiya Yekîtiya Nivîskarên Kurdistanê Sûriyê, bi beşdariya komela kurdî ya rewşenbîrî li Mûnster, roja Şemiyê 12 Tebaxa 2022'an, li bajarê Mûnster – Elmaniya, yekemîn salvegera koça dawî ya serokê Federasyona Navneteweyî ya Kurdên Sovyeta berê, Cêgirê Serokkomarê Qazaxistanê û Zimanzanê Kurd Profesor Kinyazê Îbrahîm Mîrzojev bibîranî.

Piştî rêzgirtin ji giyanê zimanzanê Kurd Profesor Kinyaz û giyanê şehîdên Kurdistanê ligel Sirûda Neteweyî Ey Reqîb, Rojnamevan Dilbirîn Şingalî, Seroka komela kurdî ya rewşenbîrî li Mûnster û endamê Desteya Giştî yê Yekîtiya Nivîskarên Kurdistanê li Ewropayê bixêrhatina amadebûyan kir û kurtejiyana Prof. Kinyaz ji amadebûyan re xwend û piştî Nivîskar û Rojnamevan Sebrî Resûl serokê Yekîtiya Nivîskarên Kurdistanê li Ewropa peyvek girîng pêşkêş kir û bi dirêjî behsa çavpêketina dawî ya bi Prof. Kinyaz re di 6ê Gulana 2021ê de kir, û filmek belgeyî li ser jiyana nemirê mezin hat pêşkêşkirin, û piştî jî endezyar û helbestvana kurdên Ermenîstanê xanim Gohar Mamo gotara Federasyona Navneteweyî ya Kurdên Sovyeta berê xwend û

behsa rola nemir Prof. Kinyaz di nav kurdên Ermenîstanê û Qazaxistanê kir û behsa rola Kurdên Kurdistanê Sor ji bo çanda Kurdî kir.

Birêz Nader Doxatî, Serokê Federasyona Komeleyên Kurdistanê li Almanyayê, kurtiyek li ser rola Profesorê nemir, Serokê FNKS û cêgirê wî yê nemir Yura Nabîyêv, ji bo birêxistinkirina civaka kurd li Qazaxistan, Rûsiya û Ewropayê pêşkêş kir, herwiha nameya Komelên Komkar bi amadebûna nûnerê Komeleyên Komkar birêz Mehmet Ozdemîr hat xwendin û siyasetmedarê Kurd Goman Husîn li ser girîngiya rola kurdên Kafasiya axaftinek kurt

pêşkêş kir û birêz Reşîd Efrînî bal kişand li ser girîngiya şermezarkirina peymanên dij-Kurd bi taybetî peymanana Lozanê ya reş, nivîskar Ebdûlazîz Qasim bal kişand li ser xebata Prof. Kinyaz ji bo piştgiyaya referandoma serxwebûna Herêma Kurdistanê û hewlên ligel berpîrsên wezareta derve ya Rûsyayê ji bo rawestandina êrişên dagîrkeriya Tirkîyê li ser Efrînê û Serêkanîyê.

Di dawiyê de nûneriyê pirsyarnameyek li ser amadebûyan belav kir ji bo dîtina rexne û pêşniyarên wan derbarê bîranîna Profesorê nemir û çalakiyên çandî bi giştî. krd.riataza.com

Em dikarin ji PKKê aciz bin, lê nabe em li Sûrî Kurda ji derve bihêlin!

Serokê Partiya Pêşerojê Ahmet Davutoglu tevî bernameyeka rojnamevan Ruşen Çakir a Medyascope bû. Davutoglu behsa rewşa Suriye û helwesta vê dawîya ya Tirkîyê di derbarê Surî de kir. Davutoglu dibêje: Rusya hewldide ku, rejîma Suriye meşrû bike û Tirkîyê li gel wan pêwendiyê deyne. Divê di hevdiînê siyasî de armançek siyasî hebe.

Ji bo çî pêwendiyên Surî û Tirkîyê sekinîn? Hevdiîna dawî, min li Şamê ligel Esad kir. Ji wê rojê heta niha rejîma Surî li himber hemwelatîyên xwe çekên kîmyavî bi karanîn. Li Helebê, Hemayê, Dêrezorê, Latikiyê gelê xwe bombebaran kir. Rejîmek ku keşe li gel gelê xwe heyî û bi arikariya welatên derve li ser ling mayî û bi milyona hemwelatîyên xwe koçber kirî û ew hatin Tirkîyê, çewe pêwendî li gel bê dayîn?

Berdewamiya axavtina xwe de Davutoglu dibêje: Ji bo pêwendiyek li gel rejîma Surî 3 ihtimal hene. Yekem rejîm xwe diguherîne û li gel gelê xwe dixwaze aşitîyekî pêkbîne. Tiştik bi vî awayî tune. Ma rejîm axa Surî kontrol dike? Na.

Duyem hemû axa welatê xwe kontrol dike û dixwaze di pêwendiyekî de vê yekê bike armançek. Tiştik bi vî awayî jî tune. Ma rejîm axa Surî kontrol dike? Na.

Sêyem, gelo tu peyamên rejîmê yên erênî di derbarê Tirkîyê de hene? tune. Dema ev sê ihtimal tinebin, Yek ihtimal dimîne. Ew jî ew e ku, bi zora Putin li ser daxwaziya Putin û Rusya ev pêwendî bê danîn ne tiştik raste. Rusya Tirkîyê mecbûr dike.

Di derbarê pîrsa Kurd de ji Davutoglu got: Nabe li Surî mirov

Kurda, Ereba, Nuseyriya ji derveyê çareseriyekî bihêle. Mimkine mirov ji rejîmê acizbe lê divê Elewî jî derveyê çareseriyê nemînin.

Davutoglu berdewamiya axavtina xwe de got: Em dikarin ji PKKê aciz bin. Ji bo vê jî sedemên me yên rast hene. Lê nabe em Kurdên suriye hemûyê bigrin himber xwe. Niha dixwazin ji bo faktora PKKê diji kurda bisekinin û wan wek dijminê bidin nasandin û herin rejîma Suri re rûnin. Dixwazin me wek dijminê Kurda bidin nîşandan û li gel rejîmê pêwendiyên Tirkîyê çêbikin. rojevakurd.com

SOHR:HSDê operasyonên xwe yên bi Hevpeymaniya Navdewletî re rawestand!

Dezgehê Çavdêriya Sûrî ya Mafên Mirovan (SOHR) daxuyaniyekî de dibide xuyakirin ku, HSDê çalakiyên xwe yên bi Hevpeymaniya Navdewletî ya Dijî DAIŞ'ê re rawestandîye. Li gora daxuyaniyê; HSDê operasyonên xwe yên li Rojavayê Kurdistanê û Sûriyê yên di çarçoveya şerê li dijî DAIŞê de bi Hevpeymaniya Navdewletî re pêk dianîn rawestandîye. Dezgehê Çavdêriya Sûrî ya Mafên Mirovan dibêje ku, HSDê piştî ku Tirkîyê di êrişên dronan yên li Rojavayê Kurdistanê rêveberên HSDê hedef girtine, ev biryar wergirtiye.

Bê guman ev yek babetek girîng ê gotubêjê ye. Taybetî eger HSD di vê helwesta xwe de berdewam be ,

rewşa li deverên Suriye wek Dêre Zorê û Reqayê dikare biguhere û ev yek bandorekî taybet li rewşa rojavayê Kurdistanê dike. rojevakurd.com

HESENÊ HECİSİLİMAN

"Eskeran mêr beravkirin navenda gund û ji wir birin gundê Arezdeyanê. Li wir bi wan ra civîn kirin û gotin: "Em ji we re 3-4 roj west didin, dewleta Tirkîyeyê dixweze êrîşî ser dewleta Sovyetê bike, li sînora şerê bibe, ji bona wê jî em we ji sînora dîr dixin." Dîroka Kurdan dîrokeke pir kevnar e. Ew di nava zilm, zorê de, bûyerên dijwar de derbas bûye û gîhiştîye rojên me yên îro. Ez dixwazim behsa wan bûyera yekê bikim ku sala 1937'an pêk hatibû. Ewa 78 sala ku Kurd ji Qafqasyayê hatine nefkirin û ew şandin Qazakîstanê. Sala 1937'a "bavê gel" Î.V. Stalîn Kurd nefkirin. Nenêrin ku 78 sal ji nefkirinê derbas bûye, hê jî çave geleka li rîya dê û bavê xwe, bira û xûşkê xwe ye ku wan bibînin. Bi sedan Kurd, Azerî, Ermenî, di rîyan de, di sir û sermê de, ji birçîbûnan mirin. Sala 1937'an ji Qafqasyayê bi emrê Stalîn sirgûnî Qazakîstanê û Asyaya Navîn kirin, wek "gelê bêtîbar". Wî wextî ji navçeya Şerûrê, Naxçivan a Azerbaycanê nezîkî cemê Erez 12 gundê Kurdan: Qîçaç, Qerka, Misirka, Axayar, Qerebûrin, Yanix, Golevan, Metîqa-Şawalîka û yên din sirgûn kirin. Payîz bû Kurd hê jî çîyan nû hatibûne aranê, amadekariyên zivistanê dikirin.

Rêwitiya bi trêne dest pê dike

12'ê Mijdarê sibe zû bû, wesaitên bargir eskerên Sovyetê jê peya bûn û dora gund girtin. Bore-bora çêleka, ewtîniya seyan, qurte-qurta mirîşkan, girînya zara, bi gilîkîva bû qerebalix. Eskeran mêr li qada gund kom kirin û ew birin gundê Arezdeyanê û li wir wana ra civîn kirin û gotin: "Em ji we re 3-4 roj west didin, dewleta Tirkîyeyê dixweza êrîşî dewleta Sovyetê bike, li sînora wê şer bibe, ji bo wê jî em we ji sînora dîr dixin."

Kurdê belengaz bi nîvqîmet pêzê xwe firotin Azerîyan. Îzin dane wan ku hesp û dewarê xwe bi xwera bibin. Piştî 2-3 rojan wesaitên bar hatin, 3-4 mal bar kirin, berê wan dane stasyona Arazdayanê. Mal barkirin vagonê bargir, vagona de tiwalet tunebûn, di kuncê vagonê de, vagon qul kiribûn, perdeke tede darda kiribûn, çawa tiwalet! Qîz, bûkan ji kal û pîra, xesû û xezûra şerm dikirin herine tiwaletê, ber wê jî wan nan, av nedixwarin. Wexta stasyonê trêne disekinî ew peya dibûn, diçûne tiwaletê. Wexta stasyonê elam dikir ku tirênê here Kurda zimanê Rûsî nizanibûn, hinek ketine bin tekerê tirênê seqet bûn.

Sirgûna - Nefkirina Kurdên Qazakîstanê

'Em mirovên çiya ne!'

Nezî meheke ew rê hatin, trêna wan gîhişte bajarê Almatayê, ji wir bi wesaitên bargir, di sir û sermê de ew birine navçeya Balxaşê gundê Baxti-Baxtîye. Serokê gund ew parevekirine ser malê Qazaxan, her yekê re otaxek dan, ew hetanî baharê ser wan man. Qazaxan ew bi nan, av û cil kirin. Baharê dewletê ji wana rê xanî çekirin, ew ketine xaniya, xwe re erd reşandin. Bû havîn dest germe û mixmixka (mêşa) wan taw nedikir. Hineka ber wê dijwariye xwe şewitandin. Şevêkê rûspiyê gund beravî mala sedre kolxozê Keremê Lele bûn û giliyê xwe kirine yek, şev seat yekê barkin. Wan bi şevê boholên xwe yi ker, hespan kirin û berê xwe dane çemê Îliyê. Kêleka çemê Îliyê meşîyan. Bi sibe ra, Qazax deriyê malên Kurda vedikin, lê dinêrin ku mal vala ne, pez, dewar, hesp û kuçikê wan tunenin. Cimeata gund cawê didine navçeyê, esker bi hespa ve dikevin pey şopa wan, lê dinêrin ku 15 km li kêleka çemê Îliyê ew westiyayî dibin. Wî çaxî esker dora wan digirin û dixwezînin wan vegerebin cihê wan. Cem wan kalek hebû navê wî Biro bû ew jina re dibêje xwe bavêjine çem. Ew xwe davêjine çem û dikine qîje-qîj. Esker tene cem mêra û dipirsin, kî zimanê Rûsî zane. Biro tene cem wan divêbe ez zimanê Rûsî zanim. Esker divêjine Biro, ev jinan çî dixwazin, ew dibêje eger hûn pêşîya me bernedin, emê xwe çem de bixeniqînin, em meriyê çîyan e, em

canê, hinek jî li herema Almatayê man. Piştî hilweşîna dewleta Sovyetê sala 1990-1991'ê Kurd ji Ermenîstanê ji bo na şere Qereba xa Çiya hatine Qazakîstanê. Naha ewana li Qazaxistana jiyana xwe didomînin.

Birine pêş eniya şer de

Bi dewr û zemana Kurd ketine mirin, kuştinê û nefkirinê. Dijmin û neyarê Kurdan her tim xebitîne da ku Kurdan ji çî warê wan bibin, wan bihelînin û asîmîle bikin. Merî dikare behsa wan bûyera yekê bike ew jî nefkirina Kurda ya sala 1941'ye. Sala 1941'ê şerê cihanê dest pê kir. Wî wextî bi emrê Î.V. Stalîn gelê kêmnetew nedibirine şer, Gurcîstanê Kurdê Axîske pasaportê wan guherînin, wan de Azerî nivîsîn û birine pêş eniya şer. Li gundan de ciwan, kal-pîr, jin û zarok man. Sala 1944 meha mijdarê ji navçeya Aspîndizînsike ji gundê Axçiyê, Coldê, Timogviyê, Zêdevarziyê, Mîrîşxanê, Danêtê, Anakêtê û yên mayînan nefkirine Qazakîstanê. Kurdên van gunda di nava 3-4 rojê de malê wan barkirine irênên bargir de berê wan dane best û beyarêd Sovyetîstanê. Kurdan nizanbûn ku wan dibine kû. Trêne de di rê de kal û pîr, jin û zar ji sermê, seqemê, birçîbûnê mirin. 20 roja tirên di rê de hat û gîhişte herêma Almatayê. Ewana birine navçeya Çîlikê. Qazaxan di sermê û seqemê de alîkarî dane Kurdan ew nan, av, mal û kinç kirin.

Bi ordên û madalyava vedigerin

Malxîyê wan mala birine şer em dikarin

nikarin li çol û qumîstanê de bijîn! Wî çaxî îzîn ji navçê tene pêşîya wan vedikin. Di nava du roja de ew tene Almatê. Hinekan ji wan dişînin navçeya Îliyê, yên din ji dişînin navçeya Enbekşiyê. Yê navçeya Îliyê tene Kayçûk Sovxozê. Ewana nezîkî çemê Almatînka biçûn 25 kulîkê binerd çêdikin. Alîkî kulîkêda sewalan xwedî dikin, yê din de jî ew dimînin. Kurdên nefkiri hetanî sala 1948'a wan kulîka de dimînin, dû wê re Sovxoz erdê dide wan ew ji xwe re xaniya çê dikin. Wê demê îzina nefkiriya tunebû 2 km dûrî gund herin, lazîm bû ku ji komendat (qomtan) îzin bixwestana. Îzina wan tunebûn ku herin xwendina bilind dest bînin. Pey mirina Î. V. Stalîn sala 1956'an de îzin dane nefkiriyan ku ji ku hatine dikarin herin cihê xwe. Wê demê hinek ji wan vejeriyan Ermenîstanê û Azerbay-

navê çend kesa bikşînin Zîyo Aliyev, Aydin Aliyev, Ezalxan Mistevayev, Adil Hesenov, Sarî Aslanov, Meclîs Hesenov û yên mayînan. Ji wan gundan 25 kes çûbûne şer ji wan heft kesan bi ordên û madalyava vejeriyan. Ji wana wek mînak ez dikarim bidime kîvşê Aydin Aliyev ku şer vedigere, tene Gurcîstanê gundê xwe li dinere pêş mala wî mirovne biyanî hene. ij wan dipirse "Hûn kî ne?" ew dibêjin, "Ev mala me ye", dewletê daye me. Aydin diçe cem muxtarê gund û jê re dibêje, "Ka malbata min?" Muxtar dibêje: "Malbata te nefkirine Asyaya Nvîn!" Aydin bi çetînayî tene Ozbekîstanê bajarê Taşkentê li wir dipirse ku malbata wî kû da nefî kirine. Ew hîn dibe ku malbata wî nefkirine Qazakîstanê. Ew tene bajarê Almatayê bazara Almatayeye li wir jineke Azerî dibêjê ku, malbata wî li gundê Zariya-Vostokê ye, ew

te li wir maîdate xwe didine.

Çand û hunera "Berbang"

Sala 1986'an serokkomarê dewleta Sovyetê eye Sosîalîtê dawî M.S. Gorbaçov di nava dewletan de dabêşkirin da meşandinê. Di heman demê de partiya mîletperest serê xwe bilind kirin. Di nava komarên Sovyetê de şer û pevçûnan des pê kirin. Mirov hatin qirkirin û ji cih û warê xwe bûn. Wî çaxî bi emrê Dewleta Sovyetê ji bo na her netewê û kêmnetewekî navendên çand û hunerê hatin sazînin. Li Qazakîstanê cara yekemîn sala 1989'an li bajarê Almatayê Navenda Çanda Kurd hat sazînin. Dû wê re sala 1993'an li Qazakîstanê Navenda Çanda Kurdên Qazakîstanê "Yekbûn" hat sazînin. Tevlî wê navendê herêma Almatayê, Çîmkendê, Cambûlê û Taldîqorxanê (yi wir gelek Kurd dijîn) bûn. Sala 1999'an navê navendê hate guherandinê û mîna "Berbang" ve hate binavkirin.

Azerî, Îranî û Tirk hatine nivîsandin

Ji sala 1989'an hetanî sala 1998'an serokê navenda çand û hunera bajarê Almatayê Huseynê Hemîd Sadîkov bû. Ji sala 1991 hetanî sala 1996'an serokê Yekîtiya Kurdên Qazakîstanê "Yekbûn" Ezîzê Zîyo Bedîrxan xebitiye. Ji sala 1996'a hetanî sala 1997'a Kînyazê Îbrahîm xebitiye. Ji sala 1998'an hetanî 2006'an akadêmîsyen Nadîr Nadîrov, ji sala 2006'an hetanî niha akadêmîsyen Kînyazî Îbrahîm kar dike. Bi agahiyên resmî li Qazakîstanêda 45 heza Kurd dijîn. E texmîna Yekîtiya Kurdên Qazakîstanêye "Berbang" 100 hezarî zêdetir Kurd dijîn. Di pasaportên wan de Azerî, Îranî û Tirk hatine nivîsandin. Ewana hîn jî li herêma Almatayê, Cambûlê, Axmolê, Çîmkendê dimînin.

Weşanên 'Jiyana Kurd' û 'Nûbar'

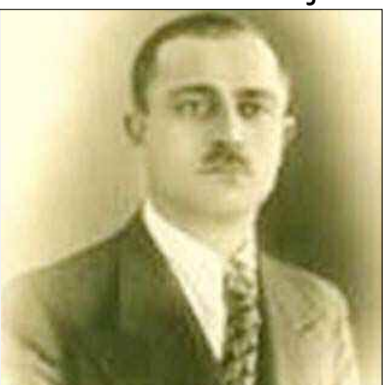
Yekîtiya Kurdên Qazakîstanê ya çand û hunera "Berbang" kar û xebatê çandî hûnerî û civakî ve mijûl dibe. Ji sala 1991'ê hetanî niha li bajarê Almatayê rojnema "Jiyana Kurd" (berê navê wê Kurdîstan bû weşanê dike. Rêdaktorê rojname Hesenê Hecîsilîman e. Ji sala 1992'a hetanî niha kovara "Nûbar" weşanê dike. Rêdaktorê wê akadêmîk Kînyazê Îbrahîme. Yekîtiya Kurdên Qazakîstanêye "Berbang" çand û hunerê usa jî berhemên nivîskar û helbestvanan çap dike. Niha li Qazakîstanê 17 komê folklorê û reqasê hene. Pêş Assam blêya Gelê Qazakîstanê ji sala 2001'ê hetanî niha komên dersên zimanê Kurd hatine teşkîlîkirin. Di wan komê de dersê zimanê Kurdî Hesenê Hecîsilîman dide.

Cara yekemîn dewlet finanse kir

Di Qazakîstanê de cara yekemîn Yekîtiya Kurdê Qazakîstanê "Berbang" çand û hunerê hesabe (finasê) dewletê ve sala 1996'a elfeba û giramêra zimanê Kurd da weşanê. Torîvanê kitêbê Kînyazî Îbrahîm e. Mûzeya dewletê ya mezin de sala 1995'a para çanda Kurda hatiye vekirinê. Kurdên Qazakîstanê di nava pêdaçûyîna komarê de ji aliyê çand, huner, ilmî, perwerdê de û aborî de keda xwe tevlî kirine. Kurdên Qazakîstanê her tim welatê xwe Kurdîstanê û gel xwe re ye. Eş û jana Kurd û Kurdîstanê eş û jana wan e!

YENÎ ÖZGÜR POLİTİKA

50 SAL DI SER KOÇKIRINA HELBESTVAN QEDRÎ CAN RE DERBAS DIBE

Îro, (09.08.2015), 50 sal di ser koçkirina helbestvan Qedrî Can

re derbas dibe, bi min xweş e ku ez vê diyaloga helbestî di navbera

wî û Apo Osman Sebrî de ji we re raxînim ber çavan. Di 15ê gulana 1932an de, dema ku mîr Celadet Bedîrxan kovara xwe HAWARÊ li Şamê çap û belav dikir, Qedrî Canê yê yekemîn bû ji bilî wî û birayî wî Dr. Kamîran Bedîrxan, ku kovara Hawarê bi berhemên xwe dixemiland.. Û di encam de bi navê nûxuriyê Hawarê hat naskirin.. Hingê ev helbesta wî ya bi navê: Hawarê hebe gazî li dîyê (Ji bo birayê min Osman Sebrî) di hejmara Hawarê a pêşî de belav kir, tede berê xwe daye Osman

Sebrî dibêje:

*Jiyîn çiqas delal e
Di nêv bav û biran de
Dil heyê ko ne nale
Ber birînên rîman da
Ev birîna rîman e,
Barekî pîr giran e,
Kezeb, gurçik ne mane,
Li pepûkên xwehan da.
Hawara me vava ye
Xewa bê kêr bela ye
Qet şik tede ne ma ye
Di gotînen yaran da..*

Osman Sebrî jî yê duyemîn e ku di kovara Hawarê de dinivîsandiye. Wî jî ev helbest (Berdêlik; Ji Qedrî Canê Canbi-

ra re), wek bersiv ji Qedrî Can re, di hejmara 2an de ji kovara Hawarê belav kiriye:

*Jiyîn xweşe bi xurtî
Li Kurdistan bi Kurdan
Bav û biran; çî bikim?
Hemû min tê bi dîrdan..
De rabin li me tu zanî
Rim nîne gîş nizanî
Xopan kirin Kurdanî
Ev teral û nezanan
Hawarê, xweş awakir
Dilê Kurdan pê şakir
Zar û zîman ava kir
Jîn û xweşî belav kir..*

Konê Reş
Qamişlo

Ji Ermenistanê heta Kazakistanê axîneke ji kezebê

“Ez Kinyazê Îbrahîmê Nevoyê Mîrze. Wekî Kinyazê Îbrahîm Mîrzojev jî tême naskirin. 1-ê Gulana 1947-an, li Zengîbasara Ermenistanê hatime dinyayê. Ev der li ser Çemê Eresê ye û nêzikî sînore Tirkîye ye. Navê Gundê me Rihanlû ye. Malbata me ji Serhedê ye. Em ji Eşîra Celaliyan in. Kal-bavê min ji Rojhilatê Kurdistanê hatine Bazîdê, ji wir jî li Îdirê bi cih û war bûne.”

Prof. Dr. Kinyazê Îbrahîm, rojhilatnas û akademîsyen. Serokê Kurdên Kazakistanê û li Zanîngeha Abaya Alma Atayê Serokê Navenda Zimanên Dinyayê. Piştî Şerê Qerebaxê terka Ermenistanê dike û di destpêka sala 1990-î de li Alma Ataya Kazakistanê bi cih dibe. Li Erîvanê, li Zanîngeha Xaçatûr Abovyan salên dirêj Serokatiya Beşê Ziman û Edebiyata Azeriyan kiriye. Vê gavê Endamê Yekîtiya Nivîskarên Kazakistanê û Endamê Yekîtiya Rojnamegerên Kazakistanê ye. Li hêla din ew Li Kazakistan û Asya Navîn Nûnerê Navenda PEN'a Kurd e û Berpîrsê Giştî yê kovara edebî Nûbarê ye ku li Alma Atayê bi zimanê Kurdî û rûsî ronahiyê dibîne. Kinyazê Îbrahîm xwediyê gelek xelatên neteweyî ye. Bi 6 zimanan dizane. Nêzikî 20 kitêb li pirtûkxaneyê Kurdî zêde kiriye. ‘Xortê 67 salî’ xwediyê serpêhatîyeke balkêş e. Di 65 salan de, bûye şahidê gelek qewimînan, guhdariya karesatên mezin kiriye. Ji dayikê û nefîkirina yekem destpê dike: “Dayika min malxanî Mihemedê Nadojev Ūso ye. Ji Eşîra Birûkan e. Li Wanê hatiye dinyayê. Di sala 1926-an te bi qasî 2000 malan malbata me jî dersînor dibe, dikeve nav axa Nexçivana Sovyeta Berê. Wê gavê gelek eşîrên me kurdan ji ber serhildanên Agirî, Şerê Bro Heskê Têlî, Şêx Seîd xwe li sînoran dixistin û ji ber zilma roma reş terkeser dibûn. Rehmetiyê bavê min digot ku ew ji eşîra Bro Heskê Têlî yê Celalî ne. Gel bi halekî perîşan hatiye sirgunkirin. Parek çûye Îranê. Em ji wan eşîran bûne ku 1926-ê salê derbasî axa Sovyetê bûne. Gelek eşîrê kurdan para xwe ji nefiyê standine. Brûkî, Celalî, Sîpkî. Lê zêdetirê wan Brûkî bûne. Heta sala 1937’an li wir mane. Piştî ku derbasî hêla din a Eresê dibin, li aliyê din ji malbata wan gelek kes dimînin. Artêşa Sor a Sovyetê rê li ber wan digire. Êdî nahêle derbas bin. Sînore tê şidandin. Berê di navbera Tirkîye, Sovyet û Ermenistanê de sînore tunebûn. Havînê kurd ji wir dihatin zozanên Egrîce, Qanîgol, Qizilziyaretê. Heta payîza dereng li wir diman. Payîzê dizivîrin Serhedê. Gava ku birek ji eşîrên kurdan li wan zozanan bûne, leşkerên Sovyetê hatine û gotine; ‘Êdî hûn nikarin derbasî hêla din a Eresê bibin!’ Milet

perîşan dibe...”

Kinyazê Îbrahîm piştî vê rewşê behsa malbetekê dike ku serî jî vê yekê re rakiriye û tevî kuştina mêran û leşkeran sînore derbas kiriye: “Çend mal hene, ji Mala Basoyê Ozmên ku Mamkî ne. Şerê dikin sînore derbas dikin. Xwe li Çemê Eresê dixin, digihîjin qewim, bira û pîsmamên xwe. Di navbera wan û leşkerên Sovyetê de şer çêdibe. 2-3 kes ji wan, ji leşkerên Ūris jî çend leşker tene kuştin. Piştî wî şerî, Sovyet sînore girê dide. Hinceteke din jî ew bû ku divê kurd ji wir derketana. Digotin; ‘kurdên li nav sînoren Azerbaycan, Tirkîye û Ermenistanê karê îstîxbarat û ajantiyê dikin.’ Desthilatdarên Ermenistan û Azerbaycanê jî dixwestin kurd ji wir derkevin. Armanca wan ‘paqijkirina’ kurdan, yekmiletbûna wan bû.” 1937’ê salê, di nava şevêkê de kurdan li trênen bar û heywanan siwar dikin, di bin kontrola leşkeran de nefî dikin. Kes nizane bi ku ve jî dibin. Du mehên dirêj di rîyan de ‘dê weledê xwe davêje!’ Gava dibînin ku li Kazakistan û li ser hidûdên Kirgîzistanê ne. Sar, seqem, çol, best. Ne ew der bi zimanên wan dizanin, ne ew bi zimanên wan deran!

“Malbata me jî di nav wan de ne. Dê, bav, xwişk-bira, kal-pîr, qewim û pîsmam. Malbata me li Kirgîzistanê wîlayeta Qizilqeyayê peya dikin. Ew der nêzikî Oşê ye. Oş li ser sînore Ozbekistanê ye! Kurdên Ermenistanê tînin Kirgîzistanê. Kurdên Azerbaycan û Nexçivanê tînin Kazakistanê. Malbata me sê salan li Qizilqeyayê dimîne. Heta sala 1940’î.” Sê sal paşê destpêka Şerê Cihanê yê Duyem e. Camêrek heye, ji wan re dibe dergeh û star! Stara vegera Erîvanê. Ew camêr rewşenbîr, şair û nivîskarê mezin Wezîrê Cebare Nadîrî ye. Kinyazê Îbrahîm bi van hevokan behsa wan rojan dike:

“Di nav nefîkiriyan de malbata Wezîrê Nadîrî jî hebûye. Ew jî hatine sirgunkirin. Wezîrê Nadîrî tê malbata xwe dibe. Dewletê ji bo malbata me digot;

“Ev kesên biguman in. Dikarin ajantiyê bikin.’ Lê Wezîrê Nadîrî ketibû karê dewletê. Di îstîxbarata dewletê de nav û dengê wî hebû. Rê jê re vekirî bû. Digot; ‘Ez kefilê vê malbatê me.’ Hat û malbata xwe bir. Mala me jî tevî mala wan, 1940’ê salê zivirî Erîvanê. Li Erîvanê jî bo 10 malan avahî standin, erd standin. 1941’ê salê mala me derbasî Zengîbasarê dibe, li gundê Rûhanliyê cîwar dibe. Wê salê birayê min ji dayikê dibe, navê wî Têmir e û niha 70 salî ye. Xwişk û birayekî min jî li Kirgîzistanê dimirin: Yaqûb û Gulnaz. Dê-bavê min bi du zarokan ve tînin Kirgîzistanê, destvala dizivîrin Ermenistanê! Her du jî 2-3 salî bûne. Di wan zilm û çetinahiyan de dimirin. Lewma jî dê û bavê min her dem digotin; ‘Me du zarok bi xwe re anîn vir, lê em destvala zivîrin.’ Ji dê û bavê min

re 9 zarok çêbûn. 7 bira, 2 xwişk: Têmir, Yaqûb, Gulnaz, Ez, Eylaz, Eywaz, Ehmed, Nûrê û Mihemed. Em destpêka 1990’î ji Erîvana Ermenistanê hatin Alma Ataya Kazakistanê. Birayê min Yaqûb 4-5 mehan li Alma Atayê ma û li vir rehma Xwedê kir.” Kinyazê Îbrahîm di sala 1955’an de dest bi dibistanê dike û heta 1963’yê salê li gund dixwîne. 1963’yê salê tevî zarokên rehmetiyê xalê xwe Balayê Nadîr li Erîvanê dest bi dibistana navîn dike. Bala birayê Wezîrê Nadîrî ye. Navê dibistana wan Axundov bû. Dibistan li ser navê Azeriyan bû. 65-66’ê salê dibistan diqedîne û diçe Fakûlteya Ziman û Dîrokê ya Zanîngeha Bakûyê. Doktoraya xwe jî li wir dike. 1978-ê salê teza xwe ya doktorayê dinivîse. Teza wî li ser ‘Têkiliya Edebiyata Kurdan û Azeriyan’ e: “Min di teza xwe de behsa edebiyata me ya bedew xal bi xal nivîsandiye. Edebiyata çar perçeyên welatê me tê de heye. Min edebiyata me û ya Azeriyan daye ber hev. Li gorî vê tezê em dibînin ku gelek rewşenbîr û nivîs-

karên mezin ên Azeriyan, li ser edebiyata kurdan nivîsandine. Di nav wan de gelek kes jî hene ku kurd in. Mesela nivîskarê Azeriyan ê mezin Nîzamî Gencewî dinivîse ku dayika wî Kurd e. Nîzamî ‘qerasesekî edebiyata dinyayê’ ye. Wî bixwe ‘Xemse’ nivîsandiye. Xemse ji pênc berhemên mezin pê. Leyla û Mecnûn, Xosrov û Şêrîn 2 ji wan in. Her wiha wî Îskendername nivîsandiye. Nîzamî di berhema xwe ya Leyla û Mecnûnê de dibêje ‘dayika min kurd e û navê wê Reîse ye. Min terbiya xwe ji malxalanê xwe yê kurd dîtiye.’ Gava dayika wî dimire gelek xemgîn dibe. Li ser dayika xwe nivîsandiye, me kiriye kurdî. Lê bi Azerkî dibêje: ‘Kürt kizî anamdır/Bizi Terg ettî/Bîr ana kalbîne dünyadan gittî/Ne geder yansa da, yaksa da ürek/Anama dil vèren var midir görek?’ Dibêje; ‘Kürt Kizi Anam/Diya min a keça kurd.’ Jixwe dayika wî ji bajarê Gencê, ji Êla Şedadiyan bûye. Nîzamî li tu deverî nanivîse; ‘bavê min faris e, an Azerî ye an tirk e.’ Naxwe bavê wî jî kurd e.”

Prof. Kinyazê Îbrahîm diyar dike ku mînakên wisa gelek in, di zargotina Azeriyan de gelek motîfên kurdan hene û berdewam dike: “Yek ji wan ‘Destana Koroglı’ ye. Koroglı bi kurdî jî hatiye gotin. Koroglı kurdekî Celalî ye. Têkiliya kurd û Azeriyan di tarîxê de xurt e. Zimanê Azeriyan bi ser tirkî ve ye, lê ew ne tirk in, arî ne. Kurd jî arî û medyayî ne. Îranî jî wisa ne. Li Rojhilat, li Îranê Azerî di nav kurdan de mezin bûne. Rabûn-rûniştin, xwarin, adetên wan gelek nêzikî hev in. Kurdan nêzikî xwe dîtine. Mesela gelek şair û nivîskarên

Azeriyan li ser Komara Mehebad, Qazî Mihemed û Pêşmergeyên Barzanî nivîsandine. Min di teza xwe de behsa van têkiliyan jî kiriye.”

1989-1990, Şerê Qerebaxê. Azerî û Ermenî hev dixwin! Kinyazê Îbrahîm dibêje ku şer mala kurdan jî mîrat kiriye: “Kurdên me –xasma jî kurdên me yê misilman- rastî eş û azareke mezin hatin. Ji neçarî li seranserê Sovyetê belav bûn. Hinek ji wan çûn Sîbîrya û Yaqûtskê, beşek ji wan çûn Rûsya û derdora wê, qismek ji wan hatin Kazakistan, Qirgîzistan û Ozbekistanê. Ev nefîkirin ne wekî nefîkirina 1937’an û 1944’an bû. Ermenî bi darê zorê digotin; ‘ji nav me derkevin herin. Ermenistan axa Ermeniyana e!’ Di dema Sovyetê de ji bavê kî zêde bû wisa bigota? Sovyet çavê wan derdixist!”

Kinyazê Îbrahîm dibêje ku ev polîtîkaya dewleta Ermenistanê bû, dixwestin kurdên misilman û kurdên Êzîdî ji hev cuda bikin û ev polîtîka îro jî berdewam e: “Digotin; ‘Êzîdî ne kurd in!’ Ji ber

ku digotin; ‘Em kurd in’, kirin ku gelek rewşenbîr, zimanzan, nivîskarên kurdên me yê Êzîdî terka Ermenistanê bikin. Dewletê bi rîya şêx û pîrên Êzîdîyan zilm û neheqî li wan kir. Semendê Siyabend, Şekirovê Xudo Mihoyî, Karlanê Çaçan, Mîroyê Esed, Çerkezê Reş, Tîtalê Efo, Şerêfê Eşîr, Celîlê Celîl, Ordîxanê Celîl. Tevahiya van navan digotin; ‘Em Kurd in’, lê Ermeniyana şêx û pîran sor dikirin ku li dijî wan bikin şer. Dikarin jî. Digotin; ‘We miletê xwe firotiye!’ Bi ser de jî li Karlanê Çaçan û Çerkezê Reş xistibûn. Ez bixwe li wir bûm. Ev lîstika Ermeniyana bû. Dixwestin tifaqa kurdan perçe bikin. Ermenî niha tiştekî wiha xistine nav Êzîdîyan me. Ji wan re dibêjin; ‘Nebêjin zimanê me Kurdî ye, bibêjin Êzîdî ye’ Radyoya Kurdî heye. Radyo vekirin bi navê Radyoya Êzîdîyan nemeşiya, rojname derxistin nemeşiya. Nameşe jî! Gava digotin; ‘Zimanê me Êzîdî ye’ jî bi Kurdî digotin! Ez bixwe 43 salan di nav kurdên me yê Êzîdî de mame. Piraniya heval û hogirên min Kurdên Êzîdî bûne. 43 salan min negotiye; ‘tu Êzîdî yî’ wan negotiye ‘tu misilman î.’ Em diçûne malên hev, me nanê hev dixwar. Kurdayetî îro behrek e. Di wê behrê de Êzîdî jî, zaza jî, Goran jî, Soran jî, Behdînî jî di hûndirê wê behrê de ne. Gelo tu dikarî ji behrê, ava çeman cuda bikî? Nikarî! Tu sax û ez silamet...”

* Di hejmara 140-î ya rojnameya Rûdawê Çapa Ewropayê ku li Kolnê tê weşandin de bi sernavê “Ji Erîvana Ermenistanê berbi Alma Ataya Qazaxistanê: Çîroka sirgunkirina malbata Serokê Kurdên Qazaxistanê Kinyazê Îbrahîm” hatiye weşandin.

Salihê Kevirbiri
salihkeviri@hotmail.com

Qamişlo ... bi rêzdarî Salvegera Prof. Dr. Kinyaz Ibrahim Mîrzoyêv himbêz dike

Yekîtiya Nivîskarên Kurdistanê Sûriya duhî di roja yekşemî 7ê Tebaxê de, li bajarê Qamişlo "Hola Osman Sebrî" ya "Partiya Yekîtiya Kurdistan -Sûriya", bi rêzdarî simînarek bi boneya yekemîn salvegera koça dawiyê ya Prof. Dr. Kinyaz Ibrahim Mîrzoyêv, bi amadebûna hejmarek ji nivîskar û rojnamevanan û bi beşdariya malbata xwedêjêrazî bi rêya online lidar xist.

Di destpêkê de, birêz Ebdulsemmed Mehmûd û xanim Şemis Enter bixêrhatina mêvanan kirin û paşî belgefilmek li ser jiyana xwedêjêrazî Prof. Kinyaz Ibrahim Mîrzoyêv peyva birêz Nayîf Cibîro cêgirê serokê Yekîtiya Nivîskarên Kurdistanê Sûriya hatin pêşkêşkirin, û bi rêya online peyva malbatê ji aliyê birêz Wezîr Kinyaz Mîrzoyêv "Qazaxistan", peyva birêz Şêx Remezhan Seîdov Serokê Federasyona Navneteweyî ya Diyasporaya kurdên Sovyeta berê (FNDK) "Qerxîzistan, Dr. Barî Mehmûd "Elmaniya", birêz Memoyê Memo rêveberê Federasy-

ona Komelên kurdên Diyasporaya Navneteweyî "Rûsya", birêz nivîskar û rojnamevan Hejar Şamil kurê Şamil Askerov yekem Serokomarê Kurdistanê Sor, birêz nivîskar û rojnamevan Tahir Silêman sernivîserê Heftînameya Diplomat ya kurdên Azerbajjan, birêz nivîskar û rojnamevan Salih Kevirbirî "Bakurê Kurdistan" û birêz helbestvan xanim Gohar Memo ji kurdên Ermenistanê û nivîskar Ebdûlazîz Qasim ve hatin pêşkêşkirin.

Kurtiyek li ser jiyana xwedêjêrazî Prof. Dr. Kinyaz Ibrahim Mîrzoyêv

(01.05.1947- 08.08.2021)

- Di sala 1947an de li Ermenistanê jidayîk bûye.

- Di sala 1970î de, bi astekî bilind dektora filolojiyê ji zankoya Xaçatûr Abovyan ya Ermenistan wergirtiye.

- Di salên heftêyî û heştêyî yên sedsala borî de, bûye serokê Fakulteya Ziman û Edebiyata Azerî li Zanîngeha Yêrêvanê.

- Di sala 1990î de li zanîngeha Almatayê serokatiya Beşa Filolo-

jiya Rojhilatî kiriye.

- Serokê Beşa Zimanên Navneteweyî li Zanîngeha Almatayê.

- Endamê Lijneya Akademiyên Qazaxistanê bû.

- Endamê lîse û enstîtuyên (Parîs, Berlîn, Bruksel û hwd.)

- Li (Almata, Moskova, Petersburg, Bakû, Yêrêvan, Tiflîs, Parîs, Berlîn, Amsterdam, Bruksel û Stenbolê) beşdarî konferansên teyorkî, zanistî bûye.

- Serokê Komela Kurdên Qazaxistanê - Berbang -

- Serokê Federasyona navnetewî ya Komelên kurdên Sovyeta berê (FNDK).

- Sernivîskarê Kovara Nûbar - Mijarên Wêjeyî

- Di sala 2010 de serokê Komara Qazaxistanê ew bi madalyaya zêrîn xelat kir.

- Di sala 2013an de bûye cîgirê serokê Komara Qazaxistanê.

- Gelek caran serdana Herêma Kurdistanê kiriye

- Bi dehan pertûkên hene, ji wan:

- dîroka tîkiliyên edebî yên azerî-kurdî

- Çavkaniyên dîrokî yên edebiyata kurdî

- Ansîklopediya Kurdan.

- Adetên netewî, girêdanên edebî û hwd

Mixabin di roja Yekşemî 08.08.2021ê de, li bajarê Almata yê Qazaxistanê di jiyê 74 saliya xwe de koça dawiyê kir û li goristana kurdan li Almata hat veşartin.

Komîteya çalakîyên Yekîtiya Nivîskarên Kurdistanê Sûriya Qamişlo 08.08.2022

Nêçîrvan Barzanî pêşwazî li Konsulê Giştî yê Almanayê kir

Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî îro Yekşema 7.8.2022 pêşwaziya Konsulê Giştî yê Almanayê li Herêma Kurdis-

tanê Clemens Zemtner kir. Di hevdîtinê de Serok Nêçîrvan Barzanî spasiya hewlên Konsulê Giştî yê Almanayê ji bo pêşxistina tîkiliyên li gel Herêma Kurdistanê kir û hêviya serkeftinê di erkê wî yê nû de xwest. Ji aliyê xwe ve Konsulê Giştî yê Almanayê kêfxweşiya xwe ji bo karkirina li Herêma Kurdistanê nîşan da û spasiya hevkarî û piştevaniya aliyên peywendîdar kir ku pêşkeşî wî kirine di kar û çalakîyên wî de, herwiha rol û hewlên Serok Nêçîrvan Barzanî ji bo komkirina aliyên siyasî yên Kurdistanê bilind nixand.

Herdu aliyên herwiha peywendiyên Herêma Kurdistanê li gel Almanya, proseya siyasî ya Iraqê, rewşa Şingalê û çend mijarên din gotûbêj kirin.

KDP.info

Amerikayê endametiya Swêd û Finlandiya ya NATOyê pejirand

Serokê Amerikayê Joe Biden protokola endabûna Finlanda û Swêdê ya ku bibin endamê NATOyê îmze kir. Biden got: Bi ketina we ya NATOyê hevpeymanîya NATOyê bi hêztir dike.

de pesend kir û ragihand: "Em bi rêya berfirehkirinê ve, hevpeymanîya NATOyê bihêztir dikin." Amerika endametiya Swêd û Finlandiya ya ketina NATOyê pesend kir. Serokê Amerikayê di vê derbarê de daxûyaniyek da medyayê û got: Deriyê NATOyê ji bo hemû welatên xwedî mercên endabûnê ne, vekirî ye. Swêd û Finlanda xwedî hêz in û mercên endabûna NATOyê di wan de hene, hêza NATOyê û pabendbûna Amerikayê û hevpeymanîyê de ji berê bihêztir e. Beriya ku ziyar bigihîje me, em rûbirûyî metirsîyan dibin, em ligel hevpeymanên xwe nexşeya siberojê amade dikin. Berdewamiya daxûyaniya xwe de Biden got: Em ê îsal çend gavan ji bo bihêzkirina welatê xwe biavêjin û rûbirûyî her destdirêjî û gefên dijîminkarane bibin. Em ligel hevpeymanên xwe xeta berevaniya rojhilatê NATOyê bihêztir dikin û em dikarin li Ewropayê li hember astengiyên nû li ber xwe bidin.

Kobanî: Polîsê serbazî yê Rûsyayê gera xwe ya bi Tirkîyê re betal kir

Li Kobanî ya Rojavayê Kurdistanê polîsê serbazî yê Rûsyayê gera xwe ya bi hêzên Tirkîyê re betal kir

ku dê îro Duşemê bihata kirin. Li gor çavkaniyên Rêveberiya Xweser, li Kobanî polîsê serbazî yê Rûsya gera xwe bi hêzên Tirkîyê re betal kir ku divabû îro Duşemê bihata kirin û hêzên Rûsyayê bi 2 helikopteran li rojavayê Kobanî gera xwe kirin. Duşema borî jî, polîsê serbazî yê Rûsya gera xwe ya hevbeş a bi hêzên Tirkîyê re li rojhilatê Kobaniyê betal kiribû.

Heta nîha hêzên Rûsyayê û Tirkîyê li Kobaniyê 108 gerên hevbeş kirine.

Rûdaw

Li Iraqê tevlihevî berdewame..!

Li Iraqê çikas diçe aliyên siyasî dijberiya hev dikin û tiştê ku dixweyê rêya diyalogê niha girîtiye. Wek tê zanîn aliyekî Tevgera Sedir ji liyek din jî Tevgera Çerçoveya Hemahengiyê heye. Herdu alî jî Şîene û Çerçova Hemahengiyê girêdayê Îranê siyasî dîke û Sedir berevaciye Îranê ye.

Piştî parlementerên tevgera Sedir xwe ji parlamentoyê vekişandin û alîgirên Sedir dest xwepêşandana kirin û ketin nava herêma Kesk û li parlamentoyê de dest grev a rûniştinê kirin, niha jî alîgirên Çerçoveya hemahengiyê dest xwepêşandana kirin û di herêma Kesk de dest greva rûniştinê kirin.

Di heman demê de Çerçoveya Hevahengiyê ji partiyên Kurdistanî xwest ku li ser berbîjêre seroko-

mariyê biryarê bidin.

Çarçoveya Hevahengiyê dibêje: "Em bang li partiyên siyasî yên Kurd dikin ku bi lez berbîjêre serokomariyê diyar bikin û berbîjêre fraksiyona herî mezin ji bo serokwezîrtiyê destnîşan bikin."

Roja Înê piştî nimêjê Tevgera Sedr, Çarçoveya Hevahengiyê û rêxistinên sîvîl 3 xwepêşandanên cuda li Bexdayê saz kirin.

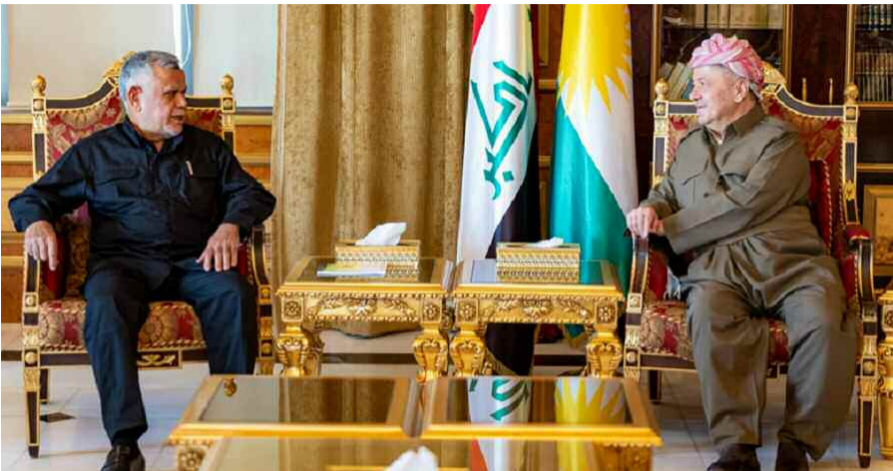
Alîgirên Sedr ev nêzî du hefteyan e li Herêma Kesk çalakiya rûniştinê li dar tîxin.

Rêberê olî û siyasî yê Şîa Sedr di 3ê Tebaxê de bi daxûyaniyekê banga hilweşandina parlamentoyê û lidarxistina hilbijartinên pêşwext kir.

Sadr ev bangawazî careke din dubare kir, vê carê jî xwest dadgeh mudaxele bike û parlamentoyê hilweşîne. Sedr bang li alîgirên xwe jî kir û xwest ku piştî temamkirin û îmzekirina formên daxwazên ku ji bo hilweşandina parlamentoyê, radeştî dadgehê kirin.

Li aliyê din Serokwezîrê berê û yek ji serokên Çarçoveya Hevahengiyê Nûrî Malikî li hember daxwaza Sedir daxûyaniyek da û dibêje: Ne hilbijartinên pêşwext, ne guhertina rejîm û ne jî destûr dê were guhertin û biryara van tenê di parlamentoyê de ye. Parlamento ji ber çalakiya rûniştinê ya alîgirên Sedir nikare bicive. rojvakurd.com

Hevpeymaniya Fetih: Tenê Barzanî dikare xitimandina siyasî bidawî bîne

Serkirdeyê Hevpeymaniya Fetih a Iraqê Ayd Hilalî, bal kişand ser serdana Serokê Hevpeymaniya Fetih Hadî Amîrî ku doh 14ê Tebaxê li Hewlêrê bi Serok

Mesûd Barzanî re civiyabû û got: "Barzanî 'kesê tenê ye' ku dikare dawî li xitimandina proseya siyasî li Iraqê werîne."

Serkirdeyê Hevpeymaniya Fetih Ayd Hilalî ji rojnamevanên Iraqê re daye xuyakirin: "Destpêxeriyên Barzanî dikarin dawî li kêşeya ku ev nêzîkî salekê ye ji ber encamên hilibjartinên parlamentoya Iraqê derketiye holê bîne."

Hilalî destnîşan kiriye: "Barzanî dikare rola navbeynkariyê bilîze ji bo bidawîna kêşeyên di navbera aliyên siyasî de, bi taybetî yên navbera Şîeyan û ev jî dibe sedema ku dawî li kêşeya siyasî ya Iraqê were." Serkirdeyê Hevpeymaniya Fetih li ser hevdîtina Serok Barzanî û Hadî Amîrî jî gotiye: "Hevdîtina Mesûd Barzanî û Hadî Amîrî ji bo hewldanên Serok Barzanî yên ser bidawîkirina xitimandina proseya siyasî ya Iraqê bû."

PeyamaKurd

Alîkariya Holanda ji bo hêzên pêşmerge berdewam e

Li gor daxuyaniya Wezaretê Pêşmerge, Serokerkan Îsa Uzêr li gel Şêwirmendê Serbazî yê Holanda yê li Herêma Kurdistanê û Şêwirmendê Siyasî yê li Konsulxaneyê Holadayê ya li Hewlêrê civiyan. Di civînê de li ser birêveçûna proseya çaksaziyê ya li

rêzên hêzên Pêşmergeyê Kurdistanê û rola şêwirmendên Holadayê hat sekinandin.

Serokerkan Îsa Uzêr jî bo havkariya Holanda spasîya erk û karên şêwirmendên Holadayê kir.

Serokerkanê Kurdistanê da xuyakirin ku, ji aliyê fermandariyê ve, kontrolkirin û damezrandina du firqeyên serbazî ji bo hêzên Pêşmerge, şêwirmendên hevpeymanan rola wan heye.

Di civînê de behsa serdana şanda Wezaretê Pêşmerge bo welatên Brîtanya û Amerîkayê hat kirin, civîn û hevdîtîna şanda wezaretê ligel fermandarên serbazî yên herdu welatan hatin gotûbêj kirin û bi girîng hatin dîtin. Herwiha rola Brîtanya, Amerîka û Holadayê di alîkarîkirina hêzên Pêşmerge de bilind hat nixandîn.

rojvakurd.com

Kolberekî Kurd ji aliyê hêzên rejîma Îranê ve hat kuştin

Kolberekî Kurd ê ji bajarê Selas a Bawecanî ya Kirmaşan a Rojhilatê Kurdistanê, ji aliyê hêzên rejîma Îranê ve hat kuştin.

Li gor zanyariyan, do Înê dema hejmareke kolber ji sînorê Şêx Sîle re derbas dibûn, Hêzên Îranê gule bera wan dan û kolberê bi navê Mihemed Nadiîrî yê 18 salî ku xelkê Selas a Bawecaniyê ye can da. Herwiha hat ragihandin, di dema vegeera ji Başûrê Kurdistanê de, gule bera kolberan dane.

PeyamaKurd

Komeleya Şêx Seîd sibe dozê li Umît Ozdag vedike

Piştî gotinên sivikatiya li Rêberê Kurd Şêx Seîd yê Serokê Partiya Zafer Umît Ozdag ku nijadperestiya tirkîtiyê dike, Komeleya Şêx Seîd û Hevalên wî dozê lê vedike. Ozdag li ser Twitterê li ser parvekirinên parêzerê Kurd Sidkî Zîlan, heqaret û sivikati li Şêx Seîd Efendî kiribû ku gelek bertek jê re hatin nîşandan.

Serokê Komeleya Şêx Seîd û Hevalên wî Kasim Firat got ku ew dê li dijî Serokê Giştî yê Partiya Zaferê Umît Ozdag ku sivikati li Şêx Seîd kiriye, li dadgehê gilî bikin.

Li gorî nûçeya Rûdawê Kasim Firatê nêviyê Şêx Seîd gotiye, ew dê giliyê Umît Ozdag li dadgehê bikin û ew bi rêveber û parêzerên komeleyê re, li ser vê rewşê axivîne û dê sibe 16ê Tebaxê jî ligel Baroya Amedê li dijî Ozdag giliyên xwe tomar bikin.

Firat got: "Em nizanin çima wiha diaxive. Mêş biçûk e, lê mehdê mirov li hev dixê. Lê em dê li ser rêya xwe berdewam bin."

Herwiha Kasi Firat, li ser hesabê xwe yê twitterê jî bersiva Ozdag dabû û gotibû: "Behr bi devê kûçikan naheime."

Kesên ku zimandirêjiyê û heqaretê li Şêx Seîd Efendî dikin, divê bizanibin em qet ji zalimên zordar û hevkarên wan netirsiyan, serî netewand. Şêx Seîd Efendî rûmeta gelê Kurd û bawermendan e. Ez bawer im ku ew ê bersiva pêwîstê bidin faşîstên dijûnker."

PeyamaKurd

Dixwazin statuya koletiyê ya kurdan bidomînin!

Daxuyanî û hewldanên 'lihevanîna opozîsyon û rejîma Sûriyê' piştî 11 salên şerê xwînî yê Sûriyê, niha babeta sereke ya rojevê ye. Tirkîyê bi eşkereyî ev daxwaz ji opozîsyona Sûriyê ya nêzîkî xwe kir û ev jî bû sedema nerazîbûn û protestoyan li wan herêmên artêşa Tirkîyê tê de biçih bûye.

Piştî Zîrweya Soçî ya Erdogan û Pûtîn ku 5ê Tebaxa 2022yan pêk hat, lihevanîna opozîsyon û Şamê derket pêş. Diyar dibû ku Pûtîn di wê mijarê de Erdogan razî kiribû û digot, wê piştî hevdîtîna li herêmê guhertinên mezin çêbibin.

Hemû bijardeyên çareseriyê pûç derketin!

Piştî şer û aloziyên 11 salan li Sûriyê, hewldanên 'lihevanîna opozîsyon û rejîmê' ku herdu aliyên gelekî xwîna hev rijandine, nîşan dide ku êdî hemû bijardeyên çareseriyê yên Rûsya, Îran û Tirkîyê pûç derketine û nebûne derman ji birînên gelê Sûriyê re. Rûsya, Îran û Tirkîyê çendî caran di civînên Astana yê qaşo 'garantoren çareserîkirina krîza Sûriyê' de tene cem hev, lê ji sala 2017an ve ti encameke ku civaka navdewletî û gelê Sûriyê pê razî bikin jî dernexistine holê.

Derbederbûna bi milyonan kesan ne xema wan e...

Ev her 3 welat ji çareseriyê zêdetir berjewendiyên xwe esas digrin. Dixwazin berjewendiyên wan ên li herêmê werin misogerîkirin û derbederbûna bi milyonan însanan jî ne xema wan

seriyên' nû.

Çi ne ev çareseriyên nû? Navê wê danîna "Lihevanîna opozîsyon û rejîma BAAS"

Rûsya bi vê lîstokê dixwaze hebûna xwe ya li Sûriyê û bi tay-

xirabtir dike. Ev lîstok dibe sedema şer û cepheyên nû bi xwe re vedike...

4 milyon penaberên Sûrî ku li IDLIBê dijîn, naxwazin careka din bibin êsîrê rejîma Esed.

herêma Suriyê ye. Li herêmên di bin destê Esed, Rûsya, Îran û Tirkîyê de; kaos, anarşîzm, talan, kûştin û mafyagerî hakim.

Niha Rûsya û Tirkîyê dixwazin wê herêma aram jî têk bidin.

Dikarin yan jî nikarin ev babateke cuda ye û em ê bibînin. Li vir helwesta Rûsya û Tirkîyê ya li hember Kurdan careke din zelal dibe.

Ew Rûsya bû ku Komara Kurdistanê ya Mahabadê bi lihevkerîna enerjîyê firotibû. Ew Rûsya bû ku bi lihevkerîna peymanî bergiriyê re ligel Saddam Hisên şerê Şoreşa Îlonê kir û Peymana 11 Adarê bînpê kir. Niha jî dixwaze ji bo berjewendiyên xwe bi Şam û Ankarayê re statuya Rojavayê Kurdistanê bînpê bike.

Ew Tirkîyeyê ku bi sedan sal in bi çîrokên biratiyê Kurdan dixapîne, amade ye bi dijîmîne xwe yê herî mezin Esed re lihev bike, tene ji bo pêşîgirtina Kurdan.

Ew Tirkîyeyê ku edebîyata biratiya Tirk û Kurdan dike, bi hevalbendîya hêzên wek El Qaidê ku ji DAIŞê tene, mala Kurdan wêran dike.

Rewş careke din ji Kurdan re nîşan dide ku divê êdî dev ji çîrokên 'Biratiya Gelan û Yekîtiya Umetê' berdin û vegerin ser rastiya xwe...

Ji bo Rûsya mayîna li Derya Spî ji giyanên bi sed hezaran însanan û derbederbûna bi milyonan xelkê Sûriyê girîngtir e.

Dîsa ji bo Tirkîyê û Îranê jî berdewamkirina 'statuya koletiyê ya li ser Kurdan' ji her tiştî girîngtir e. Ev helwesta wan bibe sedema îflasa dewleta wan jî jê venagerin.

Lê belê niha ew siyaseta wan a li ser Kurdan ferz dikin, xitimî ye. Ji ber ku ev siyaseta wan xitimî ye jî niha ketine pey 'çare-

bet jî li Derya Spî û berdewamiya rejîma Şamê misoger bike.

Tirkîyê jî dixwaze bi vê lîstokê pêşîya lihevhatina rejîmê û Kurdan bigire daku nîzama berê ya bê statu hiştina Kurdan berdewam bike.

Yanî bi hewldanên bi navê 'lihevanîna opozîsyon û rejîmê' dixwaze bi rejîma Sûriyê re li hev bike û bi hev re careke din mala Kurdan wêran bikin.

Lê belê diyar e ku Îran li derveyê vî lîstoka nû maye;

Ji niha ve eşkere dibe ku ev lîstok rewşa Sûriyê baştir nake,

4 milyon penaberên Sûrî ku li Tirkîyê dijîn naxwazin careke din bibin êsîrê rejîma Esed.

4 milyon Kurd û Ereben ku li Rojavayê Kurdistanê dijîn jî naxwazin careke din bibin êsîrê rejîma Esed.

Dixwazin statuya li Rojavayê Kurdistanê bi hev re hilweşînin...

Tirkîyê weke ku sond xwariye, dixwaze bi sedem û hincet nîşandana hebûna PKKê, statuya ku li Rojavayê Kurdistanê pêk hatiye hilweşîne.

Rojavayê Kurdistanê kî îdare dike ferq nake, lê niha aramtirîn

13 Tebaxê li Goryaçiy Klyûçê şahiyek ji bo 158 saliya avabûnê vê bajarî hate derbazkirin

Diasporayê Kurda di vê merasîmê de bi serkêşiyê Serokê Kurdên Herêma Goryaçiy Klyûçê Mehmedê Hemîd Mamêdov çand û hunerê gelê Kurd bi şanazî û li gorî pêwitiyê temsîl kirin.

Di qada şahiyê de pêşangehên Kurdî hatibû danîn. Tê da huner, xwarin û pirtûkên Kurdî hate destnîşankirin. Di merasîmê de helbestvan û serokê komeleya "Keskesor" a Herêma Krasnodarê Dursun Balayêv ji bo niştêcîhên Goryaçiy Klyûçê helbesta xwe pêşkeş kir. Nivîskar Hejarê Şamil, pirtûka xwe ya bi navê "Kurdên Diaspora" («Курдская Диаспора в станах СНГ») diyarî serokatîyê herêma kir.

Serokê herêmê Goryaçiy Klyûçê Sergêy Vîktorovîç Bêlopol-skîy bi çand û hunerê Kurda re pir eleqedar bû, derheqa Kurdan pirsên curbêcur da.

Bi taybetî stran û govendên Kurdî bala gelhe û mêvanên Goryaçiy Klyûçê kşand.

Goryaçiy Klyûçê li Rûsya yê, eyaletê Krasnodarê herêmek e. Li vir du hezar Kurd dijîn.

Serok Barzanî pêşwaziya Serokê Hevpeymaniya Siyade kir

Li Selaheddîn Serok Barzanî pêşwaziya birêz Xemîs Xencer Serokê Hevpeymaniya Siyade kir.

Li hevdiînê de her du aliyên di derbarê guhertin û pêşhatên dawî yê li nav proseya siyasiya Iraqê de danustandina bîr û raman kirin û tekez li ser hemahengî û karê hevbeşiya di navbera wan ya ji bo derbasbûna ji wê girêya siyasî kirin.

Her li vê hevdiînê de di derbarê bi qeyrana siyasiya Iraqê de, her du alî wê yekê dîpat kirin ku her destpêşxerî û hengaveke nû pêwîste bi rêya baştirkirina rewşa siyasî ya li Iraqê û dawî hatina qeyrana siyasî bê.

Di derbarê hîlbijartina pêşwext ya Encûmena Nûneran her du alî li ser ewe hevrebûn ku encamdana hîlbijartina pêşwexte hengaveke başe bi mercek ku hemû aliyek pêgirî bi encamên wê bikin.

rojvakurd.com

Ji bo serdana gora 'Mem û Zînê' ji Çînê hatin Cizîrê

Bûk û zavayekî Çînî ji bo serdana gora 'Mem û Zîn' a berhema navdar a Ehmedê Xanî bikin, ji Çînê bi rê ketin û hatin Cizîra Botan a Bakurê Kurdistanê.

Neng Dong e û 5 sal berê bûye Misilman û navê xwe wek Nûredîn guhertiye û bi keçeke Siûdiyê bi navê Yumna zewicî re ye.

Bûka ji Erebistana Siûdî û zavayê Çînê ku di bin bandora çîroka Mem û Zîn a Ehmedê Xanî de mane, ji Şanghay a Çînê hatin Cizîrê û serdana gora 'Mem û Zînê' kirin. Hat zanîn ku zava akademîsyenekî Çînî bi navê

Nûredîn, piştî ku di lêkolînê xwe yê akademîk de filozof û alimê Kurd Ehmedê Xanî û berhema wî ya navdar "Mem û Zîn" nas dike, gelekî bandorê li ser çêdike û evîna xwe ya ligel Yumnayê jî dişibîne ya Mem û

Zînê. Hat zanîn ku Nuredîn ji bo pîrozkirina yekemîn salvegera zewaca xwe ji bajarê Shanghay ê Çînê ji 7 hezar kilometre dûr bi rê ketiye û hatiye serdana gora Mem û Zînê li Cizîra Botan.

Yumnayê li ser vê serdanê gotiye, ji bo wan îro rojê girîng e, lewra ev yekemîn salvegera zewaca wan e.

Zavayê Çînî li Akademiya Zanistên Civakî ya Shangayê dixebite, biryar daye Mem û Zîna ku beriya niha ji bo bi dehan zimanan hatibû wergerandin, wergerîne Çînî û du sal in li ser berhemê dixebite.

Neng Dongê ku du rojan li mala Cizîriyan bûye mêvan dibêje; "Ez doktor akademîsyen Nûredîn. Ez li ser wergerên edebî kar dikim. Min Mem û Zîna ku orjînalê wê bi Kurdî ye, ji tekstên Îngilîzî, Fransî û Tirkî wergerand Çînî. Min xwest beyt bi beyt wateya wê ya orjînal biparêzim."

Bolton: Îran gefeke mezin e û divê helwesta Washingtonê li dijî Tehranê bihêztir be

Şêwirmendê berê yê Asayîşa Netewî ya Amerîkayê John Bolton di hevpeyvîke bi K24 re diyar kiriye û gotiye: Ji ber "piştewaniyên wê yê

bo terorê" Îran gefeke mezin e û divê helwesta Washingtonê li dijî Tehranê bihêztir be.

John Bolton di hevpeyvîna xwe de, li ser gefên Îranê û bernamaya wê ya atomî eşkere kiriye, heta ku li Îranê hikûmeteke nû çênebe, ev kêşe çareser nabe. Bolton li ser mijara bernamaya atomî ya Îranê jî destnîşan kiriye, Îranê tu cûre biryareke stratejîk ji bo lipeyçûna çekê atomî nedaye, desthilatdarên Îranê dixwazin dorpêçên aborî yê li ser wan werin rakirin. Herwiha Bolton ne di wê baweriyê de ye ku Îran dest ji çekê atomî berde û gotiye: "Îran gefeke mezin e, ne tenê ji ber bernamaya atomî, ji ber 'piştewaniyên xwe yê bo terorê' û divê helwesta Washingtonê li dijî Tehranê bihêztir be."

Di berdewamiyê de şêwirmendê berê yê Asayîşa Netewî ya Amerîkayê li ser vekîşîna Amerîkayê ji rêkeftina atomî ya ligel Îranê diyar kiriye: "Ez bawer im tiştêkî rast bû ku em xwe vekîşînin û dorpêçan bixin ser Îranê."

John Bolton li ser guherîna hikûmeta Îranê jî eşkere kiriye: "Amerîka lipeyçûnê ji bo guherandina rejîma Îranê nekir. Diviyabû bikira, heta ku hikûmeteke nû li Îranê çênebe, ev kêşe çareser nabe, hikûmeteke ku nûnertiya xelkê Îranê bike, ne nûnertiya Ayetullahan." Hêjayî gotinê ye, John Robert Bolton 73 salî, parêzer, dîplomatar, şêwirmendê Komariyan û şîrovekarê siyasî ye. Ji sala 2005 heta 2006an wek 25emîn Balyozê Amerîka yê li Neteweyên Yekbûyî kar kiriye, herwiha ji sala 2018 heta 2019an wek 26emîn Şêwirmendê Asayîşa Netewî ya Amerîkayê xebitiye.

PeyamaKurd

Daxwaza çarenivîsa girtiyên destê DAIŞê tê kirin

Li bajarokê Ebû Hemam ê Dêrazorê daxwaza eşkerekirina çarenivîsa girtiyên di destê DAIŞê de hate kirin.

Komeleya Şehîdên Eşîreta Şîetata ya Dêrazorê, di çalakiyekê de daxwaza eşkerekirina çarenivîsa kesên ku ji sala 2014an ve ji aliyê DAIŞê ve hatine girtin, kirin.

Di çalakiyê de wêneyên girtiyan hatin rakirin, di nav wêneyan de wêneyê peyamnêrê Rûdawê Ferhad Hemo jî heye.

Roja 15-12-2014an, çekdarên DAIŞê peyamnêrê Rûdawê Ferhad Hemo li ser rêya Qamişlo û Til Koçer revandibûn, heta niha çarenivîsa wî ne diyar e. Di tebaxa sala 2014an DAIŞê li rojhilatê

Dêrazorê bi sedan endamên eşîreta Şîetata kuştin û heta niha jî bi dehan kes ji wê eşîretê wendayî ne.

Rûdaw

PDK li ser rewşa aloz a Iraqê: Pêngavên cîdî, pêwîst û bilez bavêjin

Polîtbiroya PDKê li ser rewşa aloz a Iraqê, destpêşxeriyekî nû belav kir û diyar kir: "Pêngavên cîdî, pêwîst û bilez bavêjin."

Daxuyaniya Polîtbiroya PDKê wiha ye:

Derbarê rewş û aloziyên siyasî yên wê dawiyê li Iraqê de, PDKê nerazîbûn û nerehetiya xwe ya li hember vê rewş û tengzariya siyasî ya Iraqê nîşan dide. Eşkera ye ku her di destpêka ragihandina encamên hilbijartinên Iraqê yên meha Cotmeha sala 2021ê de pêk hatin û ew pirsgerêk û alozî û pêşketinên piştî hilbijartinê bûn asteng li pêş damezrandina hikûmeta nû ya Iraqê ya li ser bingeha destûrî ya bawerî pê hatî û li ser bingeha sîstema siyasî ya niha ya Iraqê û di encamê de welat gihîşt rewşeke siyasî ya daxistî.

Bi dîtina hestpêkirina berpirsyartiya bilind û ji bo berjewendiyên welat û ji bo parastina Iraqê ji wan metirsiyên ku di qonaxa niha de rast hatine,

em daxwazê ji hemû rêveberên siyasî yên li qada Iraqê ne dikin ku di asta berpirsyartiya qonaxa niha de bin û daxwaz li hemû aliyên dikin pêngavên cîdî, pêwîst û bilez bavêjin, ku gotûbêjên bi berhem û serkeftî li ser bingehê destûra Iraqê encam bidin û ji bo rizgarkirina welat ji vê rewşa çeqî ya niha derbikeve. Ji bo wê jî, ji bo encamdana proseya çaksazî û guhertinên rasteqîn û başkirina rewşa niha ya Iraqê, dikare rêkeftinek bê kirin li ser encamdana hilbijartinên pêşwext, piştî ku hemû alî rêkeftin û soza wê yekê jî bidin ku wê bi encamên dawî yên hilbijartinan, wê wekî xwe razî bibin û ezmûnên hilbijartinên berê yên Iraqê jî bi wî awayî dubare nabe.

PeyamaKurd

Bazên Zagrosê êrîşê bingehê leşkerî yê rejîma Îranê kirin

Malpera "Bazên Zagrosê" belav kiriye ku, di bajaroka "Dizê" ya girêdayî devera "Mirgower" a ser bi bajarê Urmîyê, êrîşê binkeyeke rejîma Îranê hatiye kirin. Malper di derbarê vê çalakiyê

de dibêje: "Di şeva Pêncşemî 19'ê gelawêj a sala 1401'an a Rojî, Bazên Zagrosê li bajaroka Dizê ya ser bi devera Mirgower êrîşkirine li ser "pasgaha Qezayî ya Mirgower" ya hêza serkutker a Komara Îslamiya Îranê.

Fermande û kirêgirtiyên di vê binkeya rejîmê de, rola bingehîn di azardana xelkê "Dizê" û deverê de hene. Ev binkeya rejîmê bi sedema cihê taybetî yê cografî û pêkhatiya siyasî û civakiya bajaroka "Dizê" ya ser bi devera Mirgower" her ji destpêka şoreşa Îslamî ve, girîngiyek taybet pê hatiye dan û bi berdwamî hêzên bê rehim û kurdîjî tê de cihgîr kirine.

Di vê hewla "Bazên Zagrosê" de çekdarên rejîmê, bi qasekî tirsiyane ku heta sibêdehê nekarîn, ji binkeya xwe derkevin. Ew hewla "Bazên Zagrosê" dilxweşbûna xelkê Dizê û deverê li pey xwe aniye.

PeyamaKurd

Hiqûqa Serok Barzanî: Hiqûqa Pêwendiyên Beşên Kurdistanê û Partiyên Kurdistanê, Dijitiya PKKê...

Ibrahim GUÇLU
(ibrahimguclu21@gmail.com)

Lê PKKê xwe di ser hemû rêxistinên Kurdistanê re dibîne û ji hemû rêxistinên Kurdistanê re dijminî dîke. Ji bona ku wan tasfiye bike xebat û êrîş dîke. Dixwaze ku mala hemû kurdan Dewleta Federe ya Kurdistanê têk bibe û xirab bike.

Hiqûqa di navbera rêxistinên Kurdistanê û hemû beşên Kurdistanê de, mijareke gelek girîng û stratejîk e. Hezar mixabin hemû kurd, rêxistinên Kurdistanê û siyasîvanên kurdperwer di vê mijarê de him nezan in, him jî tevliheviyek heye. Loma jî di pêwendiyên rêxistinên Kurdistanê û hemû beşên Kurdistanê şaşiyên mezin pêk tên.

Hîç şik tune ye ku ev mijara ji bona avabûna hiqûqa demokratîk ya Kurdistanê jî gelek girîng e. Yanî ev hiqûqa, di heman dem de dibe sedem ku li Kurdistanê hiqûqeke civakî û demokratîk jî ava bibe; an hiqûqeke demokratîk û civakî ava nebe.

RÊXISTINÊN KURDISTANÊ DIVÊ JI HIQÛQA HEVÛDÛ RE RÊZDAR BIN Û DI AVAKIRINA HIQÛQA DEMOKRATÎK YA WELÊT DE ÇÊKER BIN...

Kurd, netewe ye û netewe ye kevn e. Neteweya kurd jî li beşek erdnîgara Rojhilata Navîn cîwar bûye. Welatê kurdan jî, Kurdistan e. Welatên kurdan Kurdistan, ji derveyî îradeya wan bi îradeya derve, erdnîgaran wan, welatên wan bi destê Împaratoriyan dagirker û kolonyalist hat parçe kirin. Kurdistan, di sala 1639an de encama Peymana Qesrî Şêrînê di navbeyna Împaratoriya Osmanî û Farsî de bû du beş.

Parçebûna Kurdistanê li wir jî nesekinî, Piştî Şerê 1-emîn Ya Dinyayê encama Peymana Lozanê bi destê dewletên mezin yên emperyalîst û dewletên kolonyalist yên herêmî, bû çar parçe.

Parçebûna Kurdistanê, neteweya kurd jî parçe kir. Parçebûna netaweya kurd, parçebûna jiyana wê ya civakî, siyasî, aborî, eşîretî, erdnîgarî, aqil jî parçe kir.

Loma jî kurdan, ji hevûdu dûr jiyaneke domandin. Di bin dagirkerî û kolonyalîzma dewletên cûda de jiyaneke cûda ya rêxistinî jî, pêşve birin. Di heman dem de ev yek bû sedem ku hêjayiyên milî yên neteweya kurd qereker û qalibekî din qezenç bike.

Ev parçebûna Kurdistanê bû sedam, ku li tevayî Kurdistanê tevgera neteweyî ya hevbeş jî ava

nebe. Li her beşekî Kurdistanê tevgera cûda ya neteweyî ava bû û hat rêxistin. Li her parçeyê Kurdistanê serokên cûda yên milî çêbûn. Li her parçeyê Kurdistanê rêxistin û partiyên cûda ava bûn.

Dîsa ev parçebûna Kurdistanê û neteweya kurd bû sedem ku li her beşekî Kurdistanê hiqûqeke cûda biqewime û li tevayî Kurdistanê hiqûqeke hevbeş ava nebe. Di navbeyna hemû parçeyan de hiqûqa eşîretî ya civakî bi awayekî parçebûyî domand.

Li her parçeyê Kurdistanê guhertina civaka kurd bi proseseke cûda pêş ket û qewimî.

Li her parçeyê Kurdistanê sîstemeke aborî ya cûda ava bû. Lê bi awayekî, ji derveyî hiqûqên yên dewletên kolonyalîstyên fermî, ji aliyê tîcarî de bi taybetî jî li sînorên Kurdistanê hiqûqeke neniviskî pêk hatin.

Li her parçeyê Kurdistanê çandê cûda ya siyasî çê bû. Kurdên her çar parçeyên Kurdistanê di bin tesîra çanda siyasî ya dewlet û neteweyên serdest û kolonyalîst de man.

Heta mirov dikare bibêje ku ji bona her parçekî, ji derveyî çanda giştî ya kurd, çandê her parçeyê derket holê.

Li Kurdistanê yekîtiya ziman çê nebû. Zaravayên Kurdî ji hevûdu dur ketin. Heta di navbeyna devokên herêman, bajarokan, bajerokan, gundan, eşîretan de jî fergên mezin qewimîn.

Loma jî di her qadê de divê pêwendiyên her parçeyê Kurdistanê jî taybet bin.

Di peywendiyên her çar parçeyan de tevgerandineke hevbeş, di eynî qerekerê de nabe.

Bi taybetî jî pêwendiyên siyasî yên çar parçeyan, partî û rêxistinên her parçeyan, divê xwediyê taybetiyekê bin. Ji hevûdu re rêzdar bin, ji heq û hiqûqê hevûdu re rêzdar û xessas bin. Di pêwendiyên rêxistin û partiyên Kurdistanê de divê wekhevîyek û piştgiyeyek hebe. Partî û rêxistinek destwerdana rêxistina parçeyekê din neke.

Her parçeyê Kurdistanê ji serokên parçeyên din re rêzdar be.

Rêxistin û partiyê Kurdistanê li beşekî din daxwaza hegemonya, desthilatdarî, serwerî neke.

Dema ku partiyên Kurdistanê ji van pîvan û hiqûqê re rêzdar nebin, di navbeyna wan de şer derdikeve. Ceribandina Kurdistanê jî, vê yekê ji me re nîşan dide.

Beriya 76 salan li Komara Kurdistanê ya Mehabadê, Serokê Neteweyî Mele Mistefa Barzanî û Qazî Mihemed ev hiqûqa neteweyî çêkirine û baş jî meşandine. Mele Mistefa Barzanî wek serokê Başûrê Kurdistanê û xwediyê hêza pêşmergeyên leheng, ketiye bin xizmeta Komara Kurdistanê û serokatiya Qazî Mihemed.

Mele Mistefa Barzanî tu wext li Rojhelata Kurdistanê û Komara Kurdistanê ya Mehabadê deswerdanî nekiriye û ji serokkomariya Qazî Mihemed re rêz girtiye, wek pêşmergeyêkî xizmet kiriye, bûye serleşkerê Komara Kurdistanê.

Loma jî, divê hemû kurd, kurdperwer, rêxistinên Kurdistanê, ceribandin û hiqûqa Serok Neteweyî Mele Mistefa Barzanî û Serokkomarê Kurdistanê Qazî Mihemed baş fahm bikin, ev hiqûqa neteweyî ya di berjewendiyên neteweya kurd û Tevgera Neteweyî ya Kurdistanê de bixe jiyane.

PKK, RÊXISTIN Û TEVGEREKE KURDISTANÊ NÎNE. LOMA JÎ LI DIJÎ HIQÛQA NAVBERBEŞÊN KURDISTANÊ Û RÊXISTINÊN KURDISTANÊ YE...

Rastiyeke heye ku PKKê wek apareteke dewleta Tirk, ji bona ku Tevgera Neteweyî ya Kurdistanê, Partî û Rêxistinên Kurdistanê tasfiye bike; pêşiya dewletbûna Kurdistanê bê girtin, ava bû. PKK, ev misyona xwe li Bakurê Kurdistanê gelek baş pêk anî. Pişt re jî li Rojavayê Kurdistanê û li Rojhelata Kurdistanê ev misyona xwe meşand. Li van herdu beşan jî gelek serkeftî bû û dezgehên îstixbaratê wan dewletan re kar kir. Li Kurdan zûlim kir. Li Rojavayê Kurdistanê bû wekilê Rejîma û Diktatoriya Baasê

Loma jî divê mirov baş bizane ku PKK ne rêxistineke Kurd û Kurdistanê ye.

Gelek aşkere ye ku PKKê rêxistin û tevgera Başûrê Kurdistanê hîç nîne.

"Bi saya serê Başûr heta niha kariye jiyana xwe berdwam bike. PKK nêzikî 500 gund li Başûr dagir kiriye û rê nade ku xelkê deverê gundên xwe ava bikin û hatin çûyinê bikin. Eger PKK ne li Kurdistana Başûr bûya Tirkiye tu cara nedikarî êrîşê vê deverê bike. PKK sedema yekemine ku berê Tirka dide Kurdistana Başûr û dibe sedemê zererek mezin digihê xelkê sivîl yê deverê. PKK dema pêwîst li dijî peşmergeyên sekiniye û herî dawî hevpeymaniya xiyane 16ê Oktoberê kiriye. PKKê li dijî pêşmergeyan li gel Milîsên Şîe hevalbendî kiriye û heta nihajî li devera Şingalê berdwam dîke."

Lê PKKê xwe di ser hemû rêxistinên Kurdistanê re dibîne û ji hemû rêxistinên Kurdistanê re dijminî dîke. Ji bona ku wan tasfiye bike xebat û êrîş dîke. Dixwaze ku mala hemû kurdan Dewleta Federe ya Kurdistanê têk bibe û xirab bike.

PKKê dixwaze ku li hemû Kurdistanê desthilatdar be. Loma jî bi dewletên dagirker û kolonyalist, bi rêxistinên terorîst re tîfaq dîke.

PKKê ji hiqûqa navberbeşên Kurdistanê rêz nagre û pêwendiyên navbeyna beşên Kurdistanê û rêxistinên Kurdistanê ji bona xirab bike, xebat û êrîş dîke.

Divê hemû kurd, kurdperwer, rêxistin û partiyên Kurdistanê vê راستiyê bibînin û nas bikin. Îzin nedin ku PKKê pêwendiyên hemû beşên Kurdistanê, rêxistin û partiyên Kurdistanê xirab bike.

Divê Hikûmeta Kurdistanê îzin nedin ku PKKê li Dewleta Federe ya Kurdistanê xirabiyê bike. Ji bona vê yeke jî hiqûqa neteweyî ya dewletê cî bi cî bike. Ji bona ku PKKê ji Kurdistanê bê derxistin, bi Hikûmeta Federal ya Iraqê re tîfaq bike.

Enqere, 12. 08. 2022

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Aa

av

Ev çiyê? Ev **ave**.
Bu nêdir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.

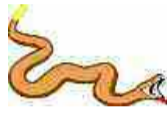
diran

Ev çiyê? Ev **dirane**.
Bu nêdir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.

agir

Ev çiyê? Ev **agire**.
Bu nêdir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.

mar

Ev çiyê? Ev **mare**.
Bu nêdir? Bu ilandır.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

Bb

bizin

Ev çiyê? Ev **bizine**.
Bu nêdir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is goat.

balon

Ev çiyê? Ev **balone**.
Bu nêdir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.

bacan

Ev çiyê? Ev **bacane**.
Bu nêdir? Bu pomidordur.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.

otomobil

Ev çiyê? Ev **otomobile**.
Bu nêdir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc

taC

Ev çiyê? Ev **taCe**.
Bu nêdir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.

canî

Ev çiyê? Ev **canie**.
Bu nêdir? Bu daydır.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.

cûcîk

Ev çiyê# Ev **Cûcike**.
Bu nêdir? Bu cücədir.
Что это? Это цыплёнок.
What is it? It is a chicken.

finCan

Ev çiyê# Ev **finCane**.
Bu nêdir? Bu fincandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup.

Çç

çav

Ev çiyê? Ev **çave**.
Bu nêdir? Bu gözür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

çêlek

Ev çiyê? Ev **çêleke**.
Bu nêdir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

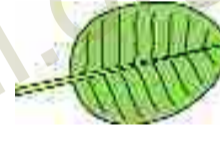
defter

Ev çiyê? Ev **dəftere**.
Bu nêdir? Bu dəftərdır.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.

dar

Ev çiyê? Ev **dare**.
Bu nêdir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

belg

Ev çiyê? Ev **belge**.
Bu nêdir? Bu yapraqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.

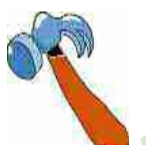
elok

Ev çiyê? Ev **eloke**.
Bu nêdir? Bu hinduşqadır.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.

çaynîk

Ev çiyê? Ev **çaynîke**.
Bu nêdir? Bu çaynıkdır.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapot.

çakûç

Ev çiyê? Ev **çakûçe**.
Bu nêdir? Bu çəkicdir.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.

dest

Ev çiyê? Ev **deste**.
Bu nêdir? Bu əldır.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.

dil

Ev çiyê? Ev **dile**.
Bu nêdir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

ker

Ev çiyê? Ev **kere**.
Bu nêdir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.

zebeş

Ev çiyê? Ev **zebeşe**.
Bu nêdir? Bu qarğızdır.
Что это? Это арбуз..
What is it? It is a water melon.

Êê

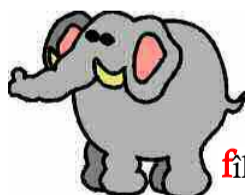
êleg

Ev çiyê? Ev **êlege**.
Bu nêdir? Bu jiletđır.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.

hêk

Ev çiyê? Ev **hêke**.
Bu nêdir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

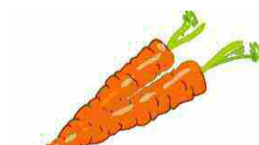
fîl

Ev çiyê? Ev **fîle**.
Bu nêdir? Bu fildir.
Что это? Это слон.
What is it? It is an elephant.

fîrok

Ev çiyê? Ev **firoke**.
Bu nêdir? Bu təyyarədir.
Что это? Это самолёт.
What is it? It is a plane.

gizêr

Ev çiyê? Ev **gizêre**.
Bu nêdir? Bu kökdür.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carrot.

gêzî

Ev çiyê? Ev **gêziye**.
Bu nêdir? Bu süpürgədir.
Что это? Это веник.
What is it? It is a broom.

pê

Ev çiyê? Ev **pêye**.
Bu nêdir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.

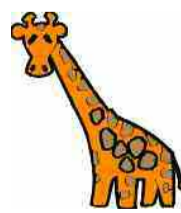
kêr

Ev çiyê? Ev **kêre**.
Bu nêdir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.

fînd

Ev çiyê? Ev **fînde**.
Bu nêdir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.

zerafe

Ev çiyê? Ev **zerafeye**.
Bu nêdir? Bu zürafədir.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.

gore

Ev çiyê? Ev **goreye**.
Bu nêdir? Bu corabdır.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

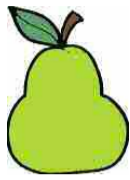

guh

Ev çiyê? Ev **guhe**.
Bu nêdir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо..
What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh

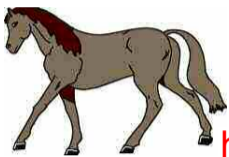
hirmê

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nêdir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

hirç

Ev çîye? Ev hirçe.
Bu nêdir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

Ev çîye? Ev hespe.
Bu nêdir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

hêştir

Ev çîye? Ev hêştire.
Bu nêdir? Bu dævêdir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

li

dil

Ev çîye? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürêkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

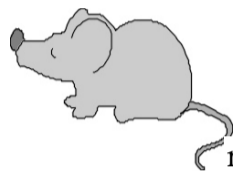
lepik

Ev çîye? Ev lepîke.
Bu nêdir? Bu əlcəkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

Ev çîye? Ev lînge.
Bu nêdir? Bu qıçdır.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

mişk

Ev çîye? Ev mişke.
Bu nêdir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îi

dîk

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nêdir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

îsot

Ev çîye? Ev îsote.
Bu nêdir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustîl

Ev çîye? Ev gustîle.
Bu nêdir? Bu üzükdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

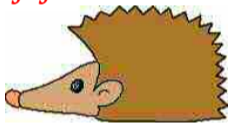

keştî

Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nêdir? Bu gəmidir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Jj

jûjî

Ev çîye? Evjûjiye.
Bu nêdir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

Ev çîye? Ev roje.
Bu nêdir? Bu günəşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

rojname

Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nêdir? Bu qəzetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

kevjal

Ev çîye? Ev keviale.
Bu nêdir? Bu xərcəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

Kk

birek

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nêdir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

kûsî

Ev çîye? Ev kûsiye.
Bu nêdir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

lêv

Ev çîye? Ev lêve.
Bu nêdir? Bu dodaqdir.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

lîmon

Ev çîye? Ev lîmone.
Bu nêdir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

kund

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nêdir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

kevçî

Ev çîye? Ev kevçîye.
Bu nêdir? Bu qaşığıdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

xezal

Ev çîye? Ev xezale.
Bu nêdir? Bu seyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

kûlî

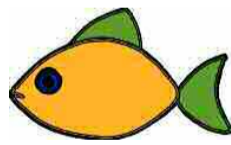
Ev çîye? Ev kûliye.
Bu nêdir? Bu çəyirtkədir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Mm

mûz

Ev çîye? Ev mûze.
Bu nêdir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

masî

Ev çîye? Ev masîye.
Bu nêdir? Bu balıqdır.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

gamêş

Ev çîye? Ev gamêşe.
Bu nêdir? Bu samışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

meymûn

Ev çîye? Ev meymûne.
Bu nêdir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

Nn

nan

Ev çîye? Ev nane.
Bu nêdir? Bu çörəkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

trên

Ev çîye? Ev trêne.
Bu nêdir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

hûrbivîn

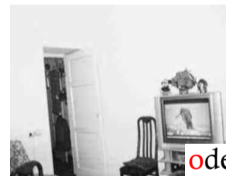
Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nêdir? Bu zərrəbındır.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

reng

Ev çîye? Ev reñge.
Bu nêdir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo

ode

Ev çîye? Ev Odeye.
Bu nêdir? Bu otaqdır.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobûs

Ev çîye? Ev Otobüse.
Bu nêdir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

Ev çîye? Ev sole.
Bu nêdir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

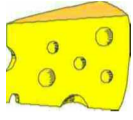

top

Ev çîye? Ev tOpe.
Bu nêdir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a ball.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çiyey? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

pîvaz

Ev çiyey? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

perçemek

Ev çiyey? Ev perçemeye.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiyey? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

beq

Ev çiyey? Ev beqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiyey? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çiyey? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qaçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiyey? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr

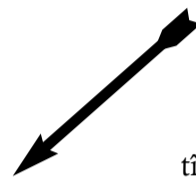
şêr

Ev çiyey? Ev şêre.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

kêwrîşk

Ev çiyey? Ev kêwrîške.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çiyey? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çiyey? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiyey? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

stêrk

Ev çiyey? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

şûr

Ev çiyey? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qilncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiyey? Ev sheye.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

tiîr

Ev çiyey? Ev tiriye.
Bu nədir? Bu üzümdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

tûtî

Ev çiyey? Ev tûtiye.
Bu nədir? Bu tutuquşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

se

Ev çiyey? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

Ev çiyey? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

şîr

Ev çiyey? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

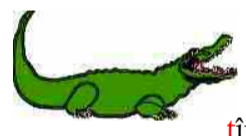
şûşe

Ev çiyey? Ev şûşeye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

pirtûk

Ev çiyey? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsah

Ev çiyey? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu tîmsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çiyey? Ev utiye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çiyey? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çiyey? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiyey? Ev brûske.
Bu nədir? Bu ıldırımır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çiyey? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

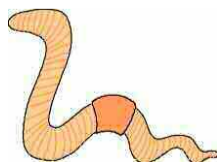
keVok

Ev çiyey? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyörçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çiyey? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiyey? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çiyey? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çiyey? Ev dupişke.
Bu nədir? Bu əqrəbdir.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a skorpion.

bivir

Ev çiyey? Ev bivire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

berçavik

Ev çiyey? Ev berçavike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glasses.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBƏ-ALFABÊYA BI FERHENG

Ww

w erdek

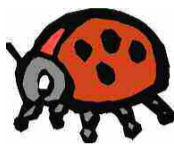

wêne

Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ökdêkdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

Ev çîye? Ev wêneye.
Bu nêdir? Bu şəkildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

Xx

xalxalok

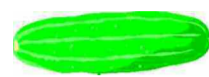

xanî

Ev çîye? Ev xalxaloke.
Bu nêdir? Bu arabüzendîr.
Что это?
Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

Ev çîye? Ev xanîye.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

Yy

xîyar

heyve

Ev çîye? Ev xîyare.
Bu nêdir? Bu xiyardîr.
Что это? Это огурец.
What is it?
It is a cucumber.

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

ew r

kew

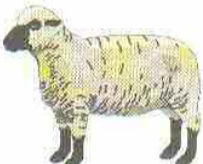
Ev çîye? Ev ewre.
Bu nêdir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nêdir? Bu kəklikdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

xaç

Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nêdir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

berx

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

yek

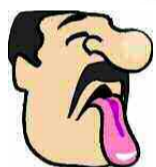
Ev çîye? Ev yeke.
Bu nêdir? Bu birdir.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

çiya

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

zengil

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nêdir? Bu zəngdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

derzi

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nêdir? Bu vedrêdir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nêdir? Bu iynêdir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

Швеция впервые после сделки по НАТО экстрадирует гражданина Турции

Власти Швеции приняли решение об экстрадиции турецкого гражданина впервые после того, как Анкара потребовала выдачи Стокгольмом нескольких людей в обмен на одобрение вступле-

ния скандинавского государства в НАТО, сообщил Reuters. Отмечается, что шведские власти решили экстрадировать мужчину, которого, по сообщению шведской телекомпании SVT, приговорили в Турции к 14 годам тюрьмы в связи с обвинениями в мошенничестве с банковскими картами. "Это обычное дело. Речь идет о турецком гражданине, который был осужден за мошенничество в Турции в 2013 и 2016 годах", — рассказал агентству министр юстиции Швеции Морган Йоханссон. Сам подозреваемый заявил, что в Турции его несправедливо приговорили в связи с тем, что он принял христианство, отказался от военной службы и имеет курдские корни, отмечается в СМИ. В шведском ведомстве не уточнили, входил ли этот человек в список лиц, экстрадиция которых потребовала Турция.

kurdistan.ru

ALFABÊ				DİKARÎ BIXWÎNÎ
KURDÎ		Azerî		
N b/s	ya bi tîpên latinî	ya bi tîpên kirilî	Latinî	
1	Aa	Aa	Aa	Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azerî, aram, artêş,
2	Bb	Бб	Bb	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cc	Цц	Cc	Cûdî, cêr, ceş, Decle, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
4	Çç	Чч	Çç	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dd	Дд	Dd	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êê	Ее	Ee	Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
7	Ee	Яя	Əə	Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ff	Фф	Ff	Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gg	Гг	Gg	Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hh	Нн	Hh	Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îî	Ии	Ii	Îsal, îni, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahîm, Îran
12	Ii	Ьь	Iı	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
13	Jj	Жж	Jj	Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kk	Кк	Kk	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Ll	Лл	Ll	Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, limon
16	Mm	Мм	Mm	Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
17	Nn	Нн	Nn	Nan, nêrî, nig, Nîva, nevî, ner, nav, nas, hinar, Hesên,
18	Oo	Оо	Oo	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Pp	Пп	Pp	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Qq	Qq	-	Quling, qawe, qîr, qelem, qaîş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Rr	Рр	Rr	Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Ss	Сс	Ss	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şş	Шш	Şş	Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewaq
24	Tt	Тт	Tt	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tîfing, top,
25	Ûû	Уу	Uu	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Ûu	Юю	Ûü	Gul, sur, dudu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vv	Вв	Vv	Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	Ww	Ww	-	War, welat, Weçîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xx	Xx	Xx	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yy	Йй	Yy	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zz	Зз	Zz	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

Hazırladı İsmayıl TAHİR

СМИ: член КСИР должен был получить \$1 млн за организацию убийства Помпео

Экс-госсекретарь США Майкл Помпео должен был стать еще одной целью члена Корпуса стражей исламской революции (КСИР, элитные части ВС Ирана), которому власти США в среду заочно предъявили обвинения в планировании покушения на Джона Болтона, экс-помощника по национальной безопасности бывшего американского президента Дональда Трампа. Об этом сообщил информационный портал Axios со ссылкой на источники.

По их данным, Минюст США "подтвердил непосредственно экс-госсекретарю Помпео", что он должен был стать следующей после Болтона целью гражданина Ирана Шахрама Пурсафи. Как предполагает портал, Пурсафи за убийство бывшего главы

американской дипломатии мог получить \$1 млн.

Как заявили ранее власти США, Пурсафи пытался организовать убийство Болтона, вероятно, в качестве мести за гибель в январе 2020 года командующего силами специального назначения "Аль-Кудс" КСИР генерала Касема Сулеймани. В случае признания виновным Пурсафи грозит до 25 лет лишения свободы и штраф в размере до \$500 тыс. В Минюсте отметили, что в настоящий момент он остается на свободе за границей. Сулеймани погиб в ночь на 3 января 2020 года в результате ракетного удара США в районе багдадского аэропорта. В ответ Тегеран в ночь на 8 января нанес ракетный удар по двум объектам в Ираке, которые использовали американские военные: базе Айн-эль-Асад и аэропорту Эрбиль. Иранское руководство неоднократно заявляло, что обязательно отомстит за убийство Сулеймани. Болтон занимал пост помощника Трампа по национальной безопасности с апреля 2018 по сентябрь 2019 года, а Помпео - госсекретаря с апреля 2018 по январь 2021 года.

[kurdistan.ru](#)

В Ираке изъяли картину, предположительно, кисти Пикассо

Силы безопасности Ирака в ходе антинаркотического рейда в провинции Дияла на востоке страны изъяли картину, предположительно написанную испанским художником Пабло Пикассо. Об этом сообщила в понедельник эмиратская газета The National со ссылкой на МВД арабской республики. По данным издания, работа Пикассо была обнаружена у трех человек, арестованных за участие в торговле наркотиками и их транспортировке. Подробности о состоянии картины не приводятся. Как ранее заявил директор пресс-службы Главного управления по борьбе с наркотическими средствами и психотропными веществами МВД Ирака Биалал Собхи в интервью иракскому агентству INA, в ходе операции у преступников "была изъята картина, принадлежащая <...> художнику Пикассо".

В августе 2009 года в Ираке была обнаружена картина Пикассо "Обнаженная". Как сообщало издание Aswat al-Iraq, полотно, стоимость которого оценивается в \$10 млн, было найдено в одном из частных домов в Эль-Хилле в провинции Бабиль. Произведение было украдено из кувейтского музея во время вторжения Ирака в Кувейт в 1990 году.

[kurdistan.ru](#)

В Казахстане прошла церемония открытия памятника академику Князю Ибрагимовичу Мирзоеву

В Казахстане прошла церемония открытия памятника академику Князю Ибрагимовичу Мирзоеву

8 августа 2022 года состоялась торжественная церемония открытия памятника заслуженному деятелю науки и образования Казахстана, всемирно известному курдскому учёному, литературоведу,

Рафик Якубович, председатель ОЮЛ «Ассоциация греческих обществ Казахстана «Филия» Иордании Георгий Константинович, заместитель председателя турецкого этнокультурного центра «Ахыска» Асиев Шахисмаил Ахметович, известный курдский поэт Садие Усыве Балло, Шех Хасан

филологу-востоковеду, председателю Ассоциации «Барбанг» курдов Казахстана (2003-2021) и президенту Международной федерации курдских общин (2016-2021), доктору филологических наук, академику Мирзоеву Князю Ибрагимовичу, организованная общественным фондом Князя Ибрагимовича Мирзоева (ФКИМ), приуроченная к годовщине со дня смерти академика Мирзоева.

Памятник установлен на могиле Князя Ибрагимовича в селе Мухаметжана Туймебаева Илийского района Алматинской области. Общая высота памятника вместе с постаментом — около 4 метров. Модератором мероприятия выступил руководитель ФКИМ Айдаров Латиф Амзеевич.

В церемонии открытия приняли участие председатель Ассоциации «Барбанг» курдов Казахстана, член Совета АНК Алиев Азиз Зияевич, депутат Парламента Республики Казахстан, член Совета АНК Набиев Вакиль Гусейнович, председатель Международной федерации курдских общин (МФКО) Сеидов Шех Рамазан Мамедович, заведующий Секретариатом АНК города Алматы Балгимбаев Назар Албанович, первый заместитель Ассоциации Абдуллаев Азим Шамоевич, проректор Казахского национального педагогического университета имени Абая, проф. Бектемесов Мактагали Абдимажитович, заместители председателя Ассоциации «Барбанг» Ибрагимов Агали Ниязович, Мирзоев Везир Князевич, Мамедов Ибрагим Флиатович, Президент ФКИМ Мирзоев

Сеидов, который прочитал молитву в память об умерших.

На мероприятии также присутствовали члены Правления Ассоциации «Барбанг» курдов Казахстана Сулейманов Маме Алан Эдуардович, Тагиров Максуд Гасимович, Алиев Сартиф Исманалиевич, Набиев Барзани Гусейнович, Шамилов Мурад Фуриддинович, Сулейманов Тахир Камалович, Гейдаров Гамзе Бадреевич, Мирзоев Барзани Худавердиевич, активные деятели Фонда Князя Ибрагимовича Мирзоева и Между-

народной федерации курдских общин, члены и активисты Ассамблеи народа Казахстана и «Ассамблея жастары», председатели городских и республиканских этнокультурных объединений АНК, руководители филиалов, комитетов и структурных подразделений Ассоциации, представители органов и управления, общественных организаций, научные работники и преподаватели вузов, учёные, представители СМИ, активные деятели всемирной курдской диа-

споры, а также курды Казахстана, Центральной Азии, и конечно же, друзья, соратники, родные и близкие Князя Ибрагимовича из разных городов.

Особыми гостями церемонии выступили известные курдские певцы Derweş Serhedî и Serhat Carnewa, писатели и члены курдского центра Международного союза писателей PEN Salih Kevirbiğî и Barî Mahmud, родные профессора Мирзоева из Ирана — братья Fatollah, Farzandeh и Mohammad Ghezlbash, член Правления МФКО Барзани Набиев (Санкт-Петербург).

Денгбеж Дауреш Сархади в начале и конце мероприятия исполнил по курдским похоронным обычаям песни оплакивания (gerandîn).

В своём обращении председатель Ассоциации «Барбанг» курдов Казахстана Азизе Зийо Бадырхан отметил неординарную роль академика Мирзоева, как высококвалифицированного организатора, в становлении и всестороннем развитии не только Ассоциации, но и Ассамблеи народа Казахстана, КазНПУ имени Абая, и в целом, суверенного и независимого Казахстана, а также комплексного развития курдского этноса в стране и в мире.

В продолжении мероприятия участники были приглашены на поминальный ужин (ас), где гости и

участники делились тёплыми воспоминаниями о Князе Ибрагимовиче, в том числе сопредседатель Ассоциации чеченцев и ингушей Казахстана «Вайнах», член Совета Ассамблеи народа Казахстана Мурадов Ахмет Сейдахманович, председатель Осетинского культурно-просветительского центра «Ирныхас» Мамсуров Казбек Владимирович, сыновья академика Надирова Надира Каримовича — Бари и Дмитрий Надировы, и многие другие.

Премьер-министр: Власти Курдистана поддерживают диалог о восстановлении доверия между всеми иракскими сторонами

Региональное правительство Курдистана (КРГ) поддерживает диалог для восстановления доверия между

зил поддержку Регионального правительства Курдистана диалогу на основе взаимного признания и укреп-

нительного положения".

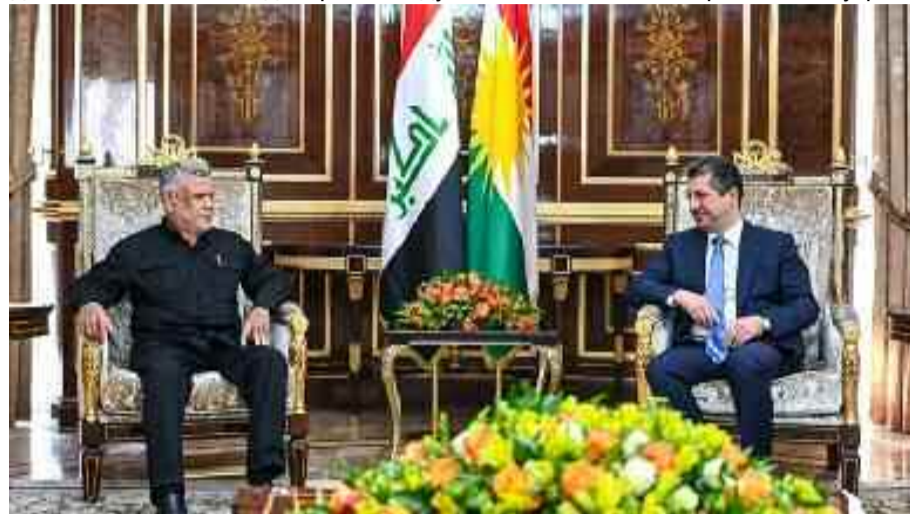
"Мы должны восстановить доверие между всеми иракскими группами, принять друг друга и начать содержательные переговоры, чтобы противостоять многим проблемам страны", заявил премьер-министр Барзани после встречи.

Он также подтвердил готовность КРГ помочь политическим партиям в переговорах, и отметил, что конституция "может разрешить все споры".

Согласно пресс-релизу, в ходе встречи премьер-министр заявил, что у всех иракцев есть общие интересы, которые должны служить основой для сотрудничества.

"Премьер-министр Барзани также подчеркнул, что выполнение Конституции отвечает интересам всех иракцев и выведет страну на правильный путь".

Амери, которого сопровождала делегация иракской шиитской "Координационной структуры", в которую входит "Фатх", прибыл в Эрбиль 14 августа и также встретился с главой "Демократической партии Курдистана" (ДПК) Масудом Барзани. kurdistan.ru

всеми иракскими компонентами, заявил в воскресенье, 14 августа премьер-министр Масрур Барзани во время встречи с иракским политиком и главой альянса "Фатх" Хади аль-Амери. На встрече, состоявшейся в Эрбиле, стороны обсуждали последние события в Багдаде.

"Премьер-министр Барзани выра-

ления доверия между всеми составляющими Ирака", — говорится в сообщении канцелярии премьер-министра. "Глава альянса "Фатх" обратил внимание на важность Курдистана и его лидерства в политических рамках Ирака и призвал все стороны в стране к диалогу, чтобы вывести страну из ее нынешнего затруд-

ВС Ирака возобновили эксплуатацию китайских БЛА СН-4

Командование армейской авиации Ирака возобновило применение по назначению разведывательно-ударных беспилотных летательных аппаратов (БЛА) СН-4 китайского производства. Как сообщает Janes Defence Weekly, Министерство обороны Ирака опубликовало видео, на котором министру обороны Джуме Инаду Саадуну 8 августа демонстрируют расположенный на авиабазе "Балад" наземный пункт управления БЛА. Глава оборонного ведомства также наблюдал за взлетом СН-4, вооруженного ракетами AR-1 с лазерным наведением и бомбами FT-9.

В видеорепортаже Д.Саадун заявил, что БЛА сыграли большую роль в ходе боевых операций против экстремистской группировки "Исламское государство", но были поставлены на хранение в 2017 году из-за истекающего срока эксплуатации. По словам министра, в 2021 году с производителем был подписан контракт на восстановление БЛА, работы в рамках которого начались около месяца назад. Министерство обороны Ирака впервые представило СН-4 в октябре 2015 года, не раскрыв сколько БЛА было приобретено. В 2019 году генеральный инспектор МО США сообщил, что у Ирака имеется более 10 БЛА СН-4, но только один из них готов к боевому применению из-за проблем с техническим обслуживанием. Впоследствии стало известно, что все БЛА были поставлены на хранение из-за проблем с контрактами на их обслуживание. Д.Саадун также ознакомился с двумя поставленными США БЛА "СканИгл". Один

из них представлял собой раннюю модель, а второй, более новую, оснащенную турелью EQ950 с камерой

для широкого обзора, обеспечивающей ситуационную осведомленность, и дополнительным датчиком с масштабированием изображения для идентификации цели.

Как сообщил ЦАМТО, согласно опубликованному 4 мая 2021 года офисом генерального инспектора Министерства обороны США (OIG) отчету, состоящие на вооружении ВВС Ирака штурмовики Су-25 и беспилотные летательные аппараты СН-4 китайского производства не были пригодны к полетам из-за нехватки запасных частей и финансовых средств на их обслуживание. В отчете было указано, что Ирак первоначально приобрел 20 БЛА, восемь из которых были потеряны в ходе эксплуатации. По состоянию на момент составления отчета, БЛА СН-4 в последний раз выполнили полеты в

сентябре 2019 года.

Вероятно, МО Ирака все же сумело изыскать средства на обслужива-

ние БЛА СН-4 и вернуть их в эксплуатацию на фоне обострившейся обстановки в стране.

Семейство многоцелевых БЛА СН-4 класса MALE разработано входящей в состав корпорации CASC (China Aerospace Science and Technology Corporation) академией авиационной аэродинамики CAAC (Academy of Aerospace Aerodynamics) и поставляется с широким комплектом датчиков. На вооружение Народно-освободительной армии Китая были приняты два варианта БЛА: базовый СН-4А, сконфигурированный, в первую очередь, для выполнения разведывательных задач с продолжительностью полета 30 часов, и ударный СН-4В, способный нести боевую нагрузку массой до 345 кг, но отличающийся меньшей продолжительностью полета (14 часов). kurdistan.ru

"Миллионный марш" садристов назначен на субботу

Иракское "Движение садристов" заявило, что в следующую субботу, 20 августа, в Багдаде пройдет "миллионный марш" его сторонников. Шествие начнется на площади Тахрир, а затем направится к главной площади Великих торжеств. Глава "Движения садристов", влиятельный политический и шиитский религиозный деятель Муктада ас-Садр вчера вечером призвал к проведению "миллионного марша" в столице Ирака на фоне накала политической напряженности между шиитскими группировками. Садр призвал иракцев всех городов присоединиться к протестам и выдвинул ультиматум Высшему судебному совету о роспуске парламента до 19 августа.

Однако Совет уже 14 августа заявил, что роспуск законодательного органа не входит в его компетенцию.

Иран построит НПЗ в Сирии и Ираке

Иран достиг договоренностей с Сирией и Ираком о строительстве нефтеперерабатывающих заводов в этих странах. Об этом сообщил член комитета иранского парламента по энергетике Ирана Касем Саеди.

Одним из основных решений для нейтрализации санкций США является развитие экстерриториального сотрудничества с другими странами в нефтяной отрасли, например, строительство и участие в нефтеперерабатывающих заводах за рубежом.

По словам Саеди, Иран также подписал соглашения с южноамериканскими странами, такими как Венесуэла, о модернизации их нефтеперерабатывающих заводов.

Он также отметил, что одним из основных вопросов, который беспокоит Запад, является проникновение иранских технологий в страны, находящиеся на заднем дворе Америки "Они очень хорошо знают, что одна из возможностей, которую Иран смог создать для нейтрализации воздействия санкций способствовало развитию нефтяной промышленности других стран, таких как Венесуэла, - цитирует Саеди "Иран.ру". - Иран добился значительного прогресса в области технических и инженерных знаний и технологий, а также в подготовке специалистов".

Далее он отметил, что Исламская Республика также выразила готовность предоставить такие же услуги Ливану. "Скорее всего, они будут приветствовать это предложение, и мы обязательно будем сотрудничать с другими странами Центральной Азии в ближайшем будущем", — добавил Саеди. kurdistan.ru

СДС приостанавливают совместные с Коалицией операции в знак протеста против турецких атак

Возглавляемые курдами "Сирийские Демократические Силы" (СДС) приостановили операции против "Исламского государства" (ИГ), проводимые совместно с Международной коалицией по борьбе с ИГ. Таким образом СДС выражают протест против усиливающихся турецких атак на северо-востоке Сирии.

Как сообщил в интервью "BasNews" местный источник, решение было принято после того, как несколько бойцов и командиров СДС были убиты и ранены в результате авиаударов Турции

за последние две недели.

"Приостановка военных операций с Международной коалицией — это способ, которым СДС оказывает давление на Турцию, чтобы она прекратила свои атаки", — сказал источник.

Турция считает сирийских курдских бойцов северо-востока Сирии ответвлением турецкой "Рабочей партии Курдистана" (РПК), которую Анкара причисляет к террористическим организациям. В конце июля в результате турецкого авиаудара по автомобилю недалеко от Камышлы на северо-востоке Сирии погибли трое бойцов СДС, в том числе Сальва Юсук - заместитель командующего курдскими силами и координатор совместных операций СДС и коалиционных сил. Центральное командование США вскоре осудило нападение и заявило, что "Сальва был критически важным лидером СДС, который руководил силами в боевых действиях против ИГИЛ с момента разгара борьбы за разгром гнусной идеологии на северо-востоке Сирии в 2017 году". kurdistan.ru

ДИПЛОМАТ

№ 30 (494) 08-14 августа 2022-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Масуд Барзани и Хади аль-Амери обсудили политические события Ирака

Курдский лидер Масуд Барзани, президент "Демократической партии Курдистана" (ДПК), 14 августа принял иракского политика, главу альянса "Фатх" Хади аль-Амери, чтобы обсудить политические события в Багдаде. Во время встречи стороны обменялись мнениями о политической ситуации в стра-

не, в том числе о препятствиях, с которыми сталкивается политический процесс.

Как сказано в пресс-релизе штаба Барзани, стороны подчеркнули, что все партии Ирака должны работать над преодолением политического кризиса в Багдаде.

Альянс "Фатх" входит в про-

иранскую шиитскую "Координационную структуру", и визит Амери является попыткой последней достичь взаимопонимания с ведущей курдской партией. Визит Амери в Эрбиль состоялся после его встречи со спикером иракского парламента Мухаммедом аль-Халбуоуси, представляющим суннитов. Их встреча состоялась накануне вечером.

Согласно официальным источникам, встреча Амери и Халбуоуси была также сосредоточена на политической напряженности, и вопросе возобновления заседаний в парламенте для избрания нового президента с последующим формированием нового правительства Ирака.

kurdistan.ru

В Нью-Йорке напали на автора "Сатанинских стихов" Салмана Рушди

Британский писатель индийского происхождения Салман Рушди, автор романа "Сатанинские стихи", подвергся нападению перед выступлением в западной части штата Нью-Йорк. Об этом сообщает газета The Guardian.

По данным газеты, неизвестный прорвался на сцену Института Чатокуа, где писатель должен был выступить с лекцией, и начал бить Рушди в то время, когда его представляли аудитории. По предварительной информации, нападавший был вооружен ножом.

Сообщается, что на помощь писателю сразу же выбежали несколько человек, злоумышленник был моментально схвачен. В полиции сообщили, что Рушди был ранен в шею, его доставили в больницу. В каком состоянии находится писатель

до сих пор неизвестно.

В 1989 году верховный лидер Ирана аятолла Рухолла Хомейни издал фетву (религиозный указ) о вознаграждении за убийство Рушди. Причиной стал написанный им роман "Сатанинские стихи", вызвавший гневную реакцию многих мусульман, увидевших в книге оскорбление основателя ислама пророка Мухаммеда. Решение о физическом устранении

автора "Стихов" вызвало возмущение мирового сообщества и привело к разрыву дипломатических отношений между Ираном и Великобританией.

В течение нескольких лет Рушди находился под постоянной охраной агентов Скотленд-Ярда. В 2002 году британское правительство получило от Ирана негласные гарантии безопасности писателя, и охрана была снята.

kurdistan.ru

Сирия передала Ираку пятьдесят задержанных боевиков ИГ

Объединенное оперативное командование силами безопасности Ирака в субботу приняло 50 задержанных на территории Сирии боевиков террористической организации "Исламское государство"* с иракским гражданством, говорится в сообщении информационной службы силовых структур Ирака.

"Передача террористов происходила через пограничный переход Раба на границе с Сирией, Федеральное агентство разведки и расследований министерства внутренних дел приняло

их с целью завершения необходимых процедур против них", - отмечается в сообщении.

В пятницу, по сообщению информационного агентства Shafaq, около 150 семей членов ИГ* из 620 человек, в основном женщины и дети, прибыли в провинцию Найнава на севере Ирака из сирийского лагеря Аль-Холь. Иракское правительство с прошлого года начало перемещение содержащихся в лагере в сирийской пустыне членов семей подозреваемых в связях с ИГ* иракцев.

kurdistan.ru

Министр обороны Ирака призвал армию не вмешиваться в политические споры

Министр обороны Ирака Джума Инад призвал армию держаться "в стороне" от политического кризиса, с которым в настоящее время сталкивается страна.

Министр сделал это заявление 11 августа во время встречи с высшим командованием армии, прошедшей на фоне ожидаемой новой волны демонстраций сторонников двух соперничающих шиитских политических группировок - "Движения садристов" Муктады ас-Садра и "Координационной структуры",

Министр Инад призвал вооруженные силы держаться подальше от этой напряженности и подчеркнул, что они должны выполнять свою основную обязанность — защищать население от терроризма.

Вечером 10 августа "Координационная структура" призвала своих сторонников выйти к "Зеленой зоне" Багдада, где сторонники Садра проводят сидячую забастовку.

Муктада ас-Садр, ранее призывавший к роспуску парламента и досрочным выборам, на что не согласна "Координационная структура", 12 августа обратился к сторонникам последней, призвав их поддержать протесты садристов против "коррупции".

kurdistan.ru

AFP: ЕС представил окончательный текст соглашения по иранской ядерной сделке

Евросоюз, выступающий в качестве координатора на переговорах в Вене, представил окончательный вариант соглашения по иранской ядерной сделке. Об этом в понедельник сообщило Agence France-Presse (AFP) со ссылкой на представителя ЕС.

"Мы работали четыре дня, и сегодня текст представлен сторонам переговоров. Они завершены, это окончательный текст, он не будет пересматриваться", - отметил источник.

3 августа делегация Ирана прибыла в Вену для продолжения переговоров по возврату к Совместному всеобъемлющему плану действий (СВПД) по иранской ядерной программе.

СВПД был подписан с Ираном в 2015 году "пятеркой" Совета Безопасности ООН и Германией. Предыдущий президент США Дональд Трамп принял в 2018 году решение о выходе из этой договоренности. Действующий глава государства Джо Байден неоднократно сигнализировал о готовности вернуть Вашингтон в ядерную сделку. РФ, Великобритания, Германия, Китай, США и Франция с апреля 2021 года ведут с Ираном переговоры о восстановлении СВПД.

kurdistan.ru

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

TAXİR СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Xüsusi müxbir:

Tariyel Cəlil

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakı Az1040, soqaq S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.

e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filialı

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500